

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/25-45458/4

Podgorica, 23.12.2025. godine

Za: MINISTARSTVO FINANSIJA, DIREKTORAT ZA FINANSIJSKI SISTEM I KOORDINACIJU POLITIKA, Stanka Dragojevića br. 2, Podgorica

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima

Veza: Vaš akt br. 05/1-03-040/25-45458/3 od 19.12.2025. godine

Poštovani,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Kako je navedneo, donošenjem predmetnog akta izvršilo bi se usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima sa pravnom tekovinom Evropske unije tj. Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da za sprovođenje predmetnog Predloga nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore. Takođe, navedeno je da za implementaciju ovog propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.

Shodno navedenom, sa aspekta budžeta nema primjedbi na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima*.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

MINISTARSTVO FINANSIJA – KOMISIJA ZA TRŽIŠTE KAPITALA

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Koje probleme treba da riješi predloženi akt?

Donošenjem Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 15/25 od 20. februara 2025. godine), čija je primjena počela u martu 2025. godine, izvršilo se usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima sa pravnom tekovinom Evropske unije tj. Direktivom (EU) 2016/2341 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2016. o aktivnostima i nadzoru institucija za profesionalno penzijsko osiguranje (SL L 354, 23. 12. 2016.), Direktivom 2014/50/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. aprila 2014. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje mobilnosti radnika među državama članicama unaprjeđivanjem sticanja i očuvanja prava na dopunsku penziju (SL L 128, 30. 4. 2014.) i Direktivom 98/49/EZ od 29. juna 1998. o zaštiti prava na dopunsku penziju zaposlenih i samozaposlenih lica koja se kreću unutar Zajednice (SL L 209, 25. 7. 1998.) i ostalim relevantnim propisima, čime su se stvorili uslovi da crnogorsko tržište kapitala postane konkurentnije i atraktivnije kako domaćim, tako i stranim investitorima. Ovim zakonom su uspostavljeni novi zahtjevi kada je u pitanju upravljanje fondovima od strane društva za upravljanje, nova pravila o sopstvenoj procjeni rizika, novi zahtjeve za depozitara i proširenje ovlašćenja u dijelu nadzora. Time je članovima penzionog fonda obezbijeđen visok stepen sigurnosti.

Donošenjem predmetnog akta izvršilo bi se usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima sa pravnom tekovinom Evropske unije tj. Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

Predloženim zakonom uspostavljaju se novi zahtjevi kada je u pitanju dostavljanje i objavljivanje informacija društava za upravljanje i zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP), uključujući obavezu istovremenog dostavljanja podataka nadležnom tijelu za prikupljanje tj. Komisiji za tržište kapitala, primjenu standardizovanih elektronskih formata i metapodataka, kao i upotrebu jedinstvene identifikacione oznake pravnog lica (LEI). Takođe, uvodi se obaveza objavljivanja nadzornih mjera i sankcija putem ESAP-a, čime se obezbjeđuje veća transparentnost i dostupnost informacija o regulatornom nadzoru.

Pored toga, zakon uvodi osnov za usklađivanje sa pravilima o digitalnoj operativnoj otpornosti, u cilju jačanja otpornosti društava za upravljanje i depozitara na informatičke rizike i obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja.

Istovremeno, propisuju se nove obaveze društava za upravljanje u pogledu korišćenja kreditnih rejtinga u procesu upravljanja rizicima, kroz uvođenje obaveze uspostavljanja i sprovođenja pisane politike o korišćenju kreditnih rejtinga, redovnog preispitivanja njihove pouzdanosti i dokumentovanja odluka o njihovoj primjeni, kao i obaveze da društva razvijaju interne kapacitete i sprovode sopstvene procjene kreditne sposobnosti izdavalaca, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija.

Na ovaj način se dodatno unapređuje regulatorni okvir, smanjuje prekomjerno oslanjanje na spoljne kreditne rejtinge, jača digitalna i informaciona otpornost sistema, povećava transparentnost i sigurnost tržišta kapitala i stvaraju se uslovi za integraciju crnogorskog penzionog sistema u jedinstveno finansijsko tržište Evropske unije.

Predloženim zakonom se, takođe, uvodi mogućnost da zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima čiji su pokrovitelji iz Crne Gore mogu upravljati i društva za upravljanja koja su osnovana u drugim državama članicama Evropske unije, a koja imaju dozvolu za obavljanje te aktivnosti u skladu sa propisima svoje države članice. Time se proširuje krug subjekata koji mogu upravljati zatvorenim fondovima, uz zadržavanje svih regulatornih zahtjeva i nadzora propisanih za društva za upravljanje iz drugih država članica. Na ovaj način se obezbjeđuje potpuna usklađenost u dijelu koji se odnosi na prekogranično upravljanje i slobodu pružanja usluga u okviru unutrašnjeg tržišta Evropske unije, čime se omogućava veća konkurentnost, efikasnost i integracija crnogorskog tržišta penzionih fondova u evropski finansijski okvir.

Predloženim zakonom se uvode odredbe kojima se izričito zabranjuje bilo koji oblik nejednakog tretmana žena i muškaraca u okviru sistema dobrovoljne penzion eštednje. Na taj način se obezbjeđuje da primjena statuta i poslovanje društava za upravljanje i pokrovitelja zatvorenih fondova ne dovode, direktno ili indirektno, do diskriminacije po osnovu pola, posebno u pogledu uslova članstva, trajanja štednje, visine doprinosa, prava na penziju i drugih elemenata penzionih programa.

Takođe, propisuje se da se članstvo u fondu mora nuditi na jednakim i ravnopravnim osnovama svim licima, a svaka izmjena uslova mora biti u skladu sa statutom i prospektom fonda i javno objavljena. Ovim se jača pravna sigurnost članova fondova, povećava transparentnost poslovanja društava za upravljanje i unapređuje zaštita prava učesnika u sistemu dobrovoljne penzione štednje.

Predloženim zakonom uvode se odredbe koje obezbjeđuju usklađivanje sa zahtjevima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (SPNFT). Izmjene preciziraju obaveze društva za upravljanje u pogledu identifikacije osnivača i porijekla sredstava, sadržaja poslovnog plana i sistema upravljanja rizicima, kao i kriterijuma za procjenu podobnosti sticaoca kvalifikovanog učešća. Uvodi se saradnja Komisije sa nadležnim organima u zemlji i inostranstvu, obaveza dostavljanja podataka o promjenama u vlasničkoj strukturi, te mogućnost odbijanja članstva u fondu kada postoje rizici SPNFT ili međunarodne mjere ograničavanja. Ove odredbe jačaju transparentnost, nadzor i otpornost sistema dobrovoljne penzione štednje na zloupotrebe.

Postojeći zakonski okvir ne obezbjeđuje potpuno usklađivanje sa najnovijom pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti finansijskih usluga, što predstavlja prepreku za ispunjavanje završnih obaveza u vezi sa privremenim zatvaranjem Poglavlja 9 - Finansijske usluge. Preostali zahtjevi iz Direktive (EU) 2022/2556, Direktive (EU) 2023/2864 i drugih relevantnih propisa EU mogu se implementirati isključivo izmjenama zakona, zbog čega je neophodno pravovremeno dopuniti regulatorni okvir. Ukoliko se ove izmjene ne usvoje u kratkom roku, ostale bi pravne praznine u oblasti digitalne operative otpornosti, razmjene i objavljivanja informacija putem ESAP-a, što bi moglo negativno uticati na ocjenu ispunjenosti privremenih mjerila. Zbog toga je hitno donošenje ovog akta jedini način da se obezbijedi potpuna usklađenost i omogućiti nastavak procesa pristupanja u dijelu finansijskih usluga.

Koji su uzroci problema?

Važeći Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 15/25 od 20. februara 2025. godine) nije usklađen sa Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operative otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

Predstavnici nekadašnjih društava za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima u Crnoj Gori su isticali da je osnovni problem nedovoljnog članstva u dobrovoljnim penzionim fondovima nedostatak subvencija ili poreskih olakšica koji bi privukli potencijalne članove. Naime, građani bi osjećali veću sigurnost za ulaganje u ovaj oblik štednje, time što bi država pružila takav vid podrške. Prethodni problem se neće riješiti predloženim zakonom.

Koje su posljedice problema?

Neusklađenost važećeg zakona sa pravnom tekovinom Evropske unije nije donijela nikakve posljedice III stubu penzionog sistema u Crnoj Gori.

Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?

Nijedan subjekt nije oštećen zbog neusklađenost važećeg zakona sa pravnom tekovinom Evropske unije.

Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa („status quo“ opcija)?

„Status quo“ bi mogao da ima negativan uticaj na proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U konkretnom, upitna bi bila mogućnost zatvaranja pregovaračkog poglavlja 9 koje se odnosi na finansijske usluge, s obzirom da važeći zakon nije usklađen sa Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?

Cilj predloženog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima je dalje usklađivanje crnogorskog zakonodavstva sa najnovijom pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti djelovanja i nadzora institucija za profesionalno penzijsko osiguranje, sa posebnim fokusom na jačanje digitalne operativne otpornosti, transparentnosti informacija, odgovornog upravljanja rizicima i jednakog tretmana svih članova fonda.

Predloženim izmjenama obezbjeđuje se usklađenost sa Direktivom (EU) 2022/2556 o digitalnoj operativnoj otpornosti i Direktivom (EU) 2023/2864 o uspostavljanju Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP).

Na taj način se postižu sljedeći ciljevi:

- omogućava transparentno i standardizovano objavljivanje informacija društava za upravljanje i fondova putem ESAP-a,
- jača digitalna i informatička otpornost društava za upravljanje i depozitara,
- unapređuje sistem upravljanja rizicima i procjene kreditne sposobnosti,
- obezbjeđuje nediskriminatorski pristup i jednak tretman žena i muškaraca u okviru penzionih fondova,
- omogućava prekogranično upravljanje zatvorenim fondovima od strane licenciranih društava iz država članica EU, čime se povećava konkurentnost i integracija crnogorskog tržišta u evropski finansijski prostor.

Donošenjem ovog zakona jača se regulatorni okvir i stvaraju se preduslovi za stabilan, transparentan i održiv razvoj sistema dobrovoljne penzione štednje u Crnoj Gori, u skladu sa standardima Evropske unije.

Usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade

Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji 2024-2027, koji je Vlada Crne Gore donijela u februaru 2025. godine, u okviru pregovaračkog poglavlja 9 – Finansijske usluge pod oznakom 18, planirano je donošenje Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima za IV kvartal 2025. godine. Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 15/25 od 20. februara 2025. godine) je stupio na snagu 1. Marta 2025. godine. Predloženi propis ima za cilj usklađenost sa preostalom regulativom Evropske unije.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima je najbolji i jedini način za rješavanje problema, jer se na taj način obezbjeđuje potpuno i pravovremeno usklađivanje sa najnovijom pravnom tekovinom Evropske unije, naročito sa Direktivom (EU) 2022/2556 i Direktivom (EU) 2023/2864.

Ovim pristupom se jasno i nedvosmisleno uređuje materija koja se odnosi na dostavljanje i objavljivanje informacija putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), jačanje digitalne operativne otpornosti društava za upravljanje i depozitara, ograničavanje prekomjernog oslanjanja na kreditne rejtinge, kao i obezbjeđivanje nediskriminatorskog tretmana svih članova fondova.

Na taj način se stvara stabilan i transparentan regulatorni okvir, povećava sigurnost učesnika na tržištu, unapređuje nadzorni sistem i ispunjavaju obaveze Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, posebno u okviru Poglavlja 9 - Finansijske usluge. Prilikom izrade propisa nijesu razmatrane druge opcije za rješavanje problema, jer se predložena rješenja mogu urediti isključivo zakonom.

Opcija "status quo" nije prihvaćena, jer se usklađenost sa prethodno navedenim direktivama ne može obezbijediti bez izmjena regulatornog okvira. Preferirana opcija je donošenje predloženog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima, kako je prethodno obrazloženo.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Na koga će i kako će navjerovatnije uticati rješenja u propisu – nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne?

Rješenja predložena Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima imaće prvenstveno uticaj na:

- društva za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondovima, kojima se uvode nove obaveze u pogledu dostavljanja i objavljivanja informacija putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), primjene standardizovanih formata i metapodataka, vođenja evidencija i upotrebe jedinstvene identifikacione oznake pravnog lica (LEI). Pozitivni efekti za ovu grupu su povećanje transparentnosti, pravne sigurnosti i međunarodne vidljivosti, dok negativni efekti mogu proisteći iz povećanih troškova prilagođavanja informatičkih sistema i obuka zaposlenih.
- Komisiju za tržište kapitala, u svojstvu tijela za prikupljanje, kojoj se povjerava nova funkcija prijema, obrade i dostavljanja podataka prema ESAP-u. Pozitivni efekti se ogledaju u jačanju institucionalne uloge Komisije, modernizaciji nadzora i uspostavljanju elektronskog sistema razmjene podataka, dok se potencijalni negativni efekti odnose na potrebu za dodatnim tehničkim i kadrovskim kapacitetima.
- članove i potencijalne članove dobrovoljnih penzionih fondova, koji će imati koristi od veće dostupnosti i transparentnosti informacija, veće pravne zaštite i jednakog tretmana žena i muškaraca u ostvarivanju prava iz penzionih programa. Posredni efekti uključuju veću sigurnost ulaganja i povjerenje u sistem dobrovoljne penzione štednje.
- tržište kapitala u cjelini, koje će, kroz jačanje digitalne otpornosti, standardizaciju podataka i usklađivanje sa EU pravilima, postati konkurentnije i privlačnije za strane investitore.

Dodatno, omogućavanjem da fondovima čiji su pokrovitelji iz Crne Gore mogu upravljati i društva iz drugih država članica Evropske unije, stvara se uslov za povećanje konkurentnosti i efikasnosti tržišta, bez negativnih efekata po stabilnost sistema, budući da su svi subjekti obavezni na poštovanje istih regulatornih zahtjeva i nadzora.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?

Primjena Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima neće izazvati nikakve troškove za građane, privredu, niti mala i srednja preduzeća.

Propis ne uvodi nove finansijske obaveze, naknade, takse ili druge troškove koji bi direktno opteretili učesnike na tržištu.

Obaveze koje se uvode odnose se isključivo na institucionalne subjekte - društva za upravljanje, depozitare i Komisiju za tržište kapitala, u dijelu tehničkog i organizacionog

usklađivanja sa zahtjevima o dostavljanju podataka putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP) i pravilima o digitalnoj operativnoj otpornosti.

Potencijalni troškovi za ove subjekte su ograničeni na interno prilagođavanje informacionih sistema i procedura, bez potrebe za novim investicijama većeg obima.

Građani i privreda, uključujući mala i srednja preduzeća, od primjene zakona imaju isključivo koristi, kroz veću transparentnost, pouzdanost i dostupnost informacija o poslovanju fondova.

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?

Prednosti zakonskog uređivanja oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima nadmašuju sporadične upravno-administrativne troškove koje će zakon stvoriti subjektima koji budu zainteresovani za obavljanje djelatnosti upravljanja penzionim fondovima.

Pozitivne posljedice donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima u potpunosti opravdavaju eventualne tehničke i administrativne troškove koje će njegova primjena stvoriti subjektima koji budu zainteresovani za obavljanje djelatnosti upravljanja penzionim fondovima i obavljanje depozitarnih poslova, te Komisiju za tržište kapitala.

Prednosti zakona ogledaju se u potpunom usklađivanju sa pravnom tekovinom Evropske unije, povećanju transparentnosti, jačanju digitalne otpornosti, smanjenju regulatornog rizika i unapređenju zaštite članova fondova.

Troškovi koji mogu nastati u fazi implementacije su ograničeni, jednokratni i višestruko nadmašeni dugoročnim koristima koje zakon donosi tržištu kapitala i penzionom sistemu Crne Gore.

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?

Predloženim izmjenama zakona podržava se jačanje tržišne konkurencije i integracija Crne Gore u jedinstveno finansijsko tržište Evropske unije.

Uvođenjem mogućnosti da zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima čiji su pokrovitelji iz Crne Gore mogu upravljati i društva za upravljanje iz drugih država članica Evropske unije, otvara se prostor za ulazak novih subjekata i povećanje konkurentnosti, uz zadržavanje svih regulatornih standarda i nadzora.

Time se doprinosi razvoju tržišta, unapređenju kvaliteta usluga i širenju ponude proizvoda dobrovoljne penzione štednje.

Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera

Primjena zakona ne stvara nova administrativna opterećenja za građane, privredu niti mala i srednja preduzeća.

Ograničene administrativne obaveze odnose se samo na Komisiju za tržište kapitala, u dijelu obavljanja funkcije tijela za prikupljanje podataka za Jedinствену evropsku pristupnu tačku (ESAP), kao i na društva za upravljanje i depozitare, koji će se uskladiti sa novim tehničkim i bezbjednosnim zahtjevima.

Ovim zakonom ne uvode se nikakve nove biznis barijere, već se naprotiv, stvaraju uslovi za jednostavnije, digitalno i transparentno poslovanje, u skladu sa praksom Evropske unije.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?**
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.**
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.**
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?**
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistći finansijske obaveze?**
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?**
- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?**
- **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore.

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Implementacijom ovog propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore.

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?

Usvajanjem propisa nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

Implementacijom propisa neće se direktno ostvariti prihod za budžet Crne Gore.

Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.

S obzirom da za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore, nije se vršio obračun finansijskih izdataka/prihoda.

Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.

Imajući u vidu da se nije radio obračun finansijskih izdataka/prihoda, jer za implementaciju ovog propisa nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u budžetu Crne Gore, nije moglo doći do problema obračuna.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

U izradi Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima učestvovali su službenici Komisije za tržište kapitala. Nije korišćena eksterna ekspertska podrška.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

Za potrebe izrade ovog propisa nisu obavljene druge konsultacije, osim sa predstavnicima Ministarstva finansija.

Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Tekst Nacrta zakona je bio na javnoj raspravi od 26.11.2025. godine do 16.12.2025. godine, prilikom čega nije bilo sugestija/komentara zainteresovanih strana.

Izveštaj sa javne rasprave dostupan je na linku <https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-nacrtu-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-dobrovoljnim-penzionim-fondovima>.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?

Potencijalnih prepreka za implementaciju propisa nema.

Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?

Da bi se ostvarili ciljevi propisa, biće preduzet niz mjera i aktivnosti, a posebno:

- donošenje podzakonskih akata - pravila o načinu dostavljanja i objavljivanja informacija putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP) i drugih tehničkih akata kojima će se urediti format, standardi i metapodaci za dostavljanje informacija;
- uspostavljanje i tehničko prilagođavanje informacionog sistema Komisije za tržište kapitala, radi obavljanja funkcije tijela za prikupljanje podataka za ESAP;
- sprovođenje edukacije i obuke zaposlenih u Komisiji za tržište kapitala i društvima za upravljanje u vezi sa novim obavezama o digitalnoj operativnoj otpornosti i dostavljanju informacija;
- kontinuirano praćenje usklađenosti i izvještavanje o sprovođenju zakona, u cilju obezbjeđenja potpune harmonizacije sa propisima Evropske unije.

Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?

Glavni indikatori za mjerenje ispunjenja ciljeva biće:

- stepen usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti dobrovoljnih penzionih fondova;
- uspostavljanje tehničkih i organizacionih uslova za dostavljanje i objavljivanje informacija putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP);
- povećanje digitalne operativne otpornosti društava za upravljanje i depozitara;
- smanjenje regulatornog rizika i veća transparentnost nadzornih mjera i sankcija;
- jačanje zaštite prava članova fondova kroz nediskriminatorski pristup i pravovremeno informisanje;
- efikasnije obavljanje nadzora od strane Komisije za tržište kapitala.

Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Za monitoring i evaluaciju primjene propisa zadužena je Komisija za tržište kapitala.

Datum i mjesto

U Podgorici, 19.12. 2025. godine

Starješina

**ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DOBROVOLJNIM PENZIONIM
FONDOVIMA**

Član 1

U Zakonu o dobrovoljnim penzionim fondovima („Službeni list CG“, br. 15/25) poslije člana 2 dodaje se novi član koji glasi:

„Poreski status dobrovoljnog penzionog fonda

Član 2a

Poreski status dobrovoljnog penzionog fonda određuje se prema posebnim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima koji su u primjeni u Crnoj Gori.”

Član 2

U članu 6 stav 1 tačka 2) riječi "penziona šema" mijenjaju se i glase "penzioni program".

U članu 6 stav 1 tačka 22 riječ "zaposlenih" briše se.

U stavu 1 tač. 39 do 44 mijenjaju se i glase:

„39) **digitalna operativna otpornost** je sposobnost društva za upravljanje da izgradi, obezbijedi i redovno preispituje svoju operativnu cjelovitost i pouzdanost, tako da korišćenjem usluga trećih lica – pružalaca IKT usluga, direktno ili indirektno obezbjeđuje sve potrebne IKT kapacitete za bezbjednost mrežnih i informacionih sistema koje koristi, kao i za kontinuirano i kvalitetno pružanje usluga dobrovoljne penzione štednje, uključujući i u uslovima poremećaja;

40) **mrežni i informacioni sistem** je:

- a) elektronska komunikaciona mreža - sistem za prenos, bez obzira na to da li se zasniva na stalnoj infrastrukturi ili centralizovanom upravljačkom kapacitetu, i ako je primjenjivo, oprema za preusmjeravanje ili usmjeravanje, kao i druga sredstva, uključujući i mrežne elemente koji nisu aktivni, a koji omogućavaju prenos signala putem žičanih, radio, optičkih ili drugih elektromagnetnih sredstava, što uključuje satelitske mreže, zemaljske fiksne mreže (sa komutacijom kanala ili paketa podataka, uključujući internet) i pokretne mreže, elektroenergetske kablovske sisteme u mjeri u kojoj se koriste za prenos signala, mreže koje se koriste za radijsko i televizijsko emitovanje, kao i kablovske televizijske mreže, bez obzira na vrstu informacija koje prenose;

b) svaki uređaj ili skup povezanih ili srodnih uređaja, od kojih jedan ili više njih programski izvršava automatsku obradu digitalnih podataka; ili

c) digitalni podaci koji se čuvaju, obrađuju, dobijaju ili prenose elementima opisanima u tačkama (a) i (b) u svrhu njihovog rada, upotrebe, zaštite i održavanja;

41) **IKT rizik** je svaka razumno prepoznatljiva okolnost koja je povezana sa upotrebom mrežnih i informacionih sistema, a koja, ukoliko do nje dođe, može izazvati negativne posljedice u digitalnom ili fizičkom okruženju i time ugroziti bezbjednost mrežnih i informacionih sistema, bilo kog alata ili procesa koji zavisi od tehnologije, poslovnih operacija, procesa ili pružanja usluga;

42) **IKT rizik povezan sa trećim licima** je rizik koji može nastati za društvo za upravljanje ili depozitara u vezi sa korišćenjem IKT usluga koje pružaju treća lica – pružaoci IKT usluga ili njihovi podugovarači, uključujući i aranžmane za eksternalizaciju;

43) **treća strana pružaoc IKT usluga** je preduzetnik koji pruža IKT usluge;

44) **IKT usluge** su digitalne i usluge obrade podataka koje se putem IKT sistema kontinuirano pružaju jednom ili više unutrašnjih ili spoljašnjih korisnika, uključujući usluge zakupa informatičke opreme i hardverske usluge koje obuhvataju pružanje tehničke podrške od strane pružaoca hardvera putem ažuriranja softvera ili ugrađenog softvera, uz izuzetak tradicionalnih analognih telefonskih usluga; „

Poslije tačke 44 dodaje se osam novih tačaka koje glase:

„45) **IKT incident** znači događaj ili niz međusobno povezanih događaja koji nijesu planirani od strane finansijskog subjekta, a koji ugrožavaju bezbjednost mrežnih i informacionih sistema i negativno utiču na dostupnost, pouzdanost, cjelovitost ili povjerljivost podataka, odnosno na usluge koje pruža finansijski subjekt;

46) **značajan IKT incident** znači IKT incident koji ima izraženo negativan uticaj na mrežne i informacione sisteme koji podržavaju ključne ili važne funkcije finansijskog subjekta;

47) **samozaposleno lice** je lice koje obavlja samostalnu djelatnost (npr. zanatsku i s njom izjednačene djelatnosti, slobodna zanimanja, poljoprivredu ili drugi djelatnost), ili lice koje samo sebe zapošljava u smislu odgovarajućih propisa druge države članice;

48) **jedinstvena evropska pristupna tačka (ESAP)** je centralizovana platforma EU za pristup javno dostupnim informacijama relevantnim za finansijske usluge, tržišta kapitala i održivost;

9) **tijelo za prikupljanje** je Komisija za tržište kapitala, kao nacionalni organ nadležan za preuzimanje, obradu i prosljeđivanje informacija koje se, u skladu sa ovim zakonom, javno objavljuju, radi njihove dostupnosti putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP);

50) **metapodaci** su strukturisane informacije koje opisuju i omogućavaju lakše pretraživanje, identifikaciju i upotrebu podataka;

51) **identifikaciona oznaka pravnog lica (LEI)** je jedinstveni kod kojim se, u skladu sa međunarodnim standardima, identifikuje pravno lice;

52) **format iz kojeg se mogu izdvojiti podaci** je otvoreni oblik elektronske datoteke koji omogućava da se podaci lako prepoznaju, izdvoje i čitaju pomoću

elektronskih aplikacija, i koji je dostupan javnosti bez ograničenja za njegovu upotrebu i ponovnu obradu;

Dosadašnje tač. 39 do 44 postaju tačke 53 do 58.

Član 3

U članu 9 stav 1 riječi: „za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija)” brišu se.

Član 4

U članu 13 poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(5) Akcije društva za upravljanje se ne smiju uvrstiti na uređeno tržište, MTP ili drugo organizovano tržište.

(6) Osnovni kapital društva za upravljanje ne može se povećati javnim pozivom.”

Dosadašnji st. 5, 6 i 7 postaju st. 7, 8 i 9.

Član 5

Poslije člana 13 dodaje se novi član koji glasi:

„Pokriće finansijskih obaveza zatvorenog fonda sa definisanim primanjima

Član 13a

Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima dužno je da u svakom trenutku obezbijedi da fond raspolaže sredstvima koja odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz penzionog programa i ugovora zaključenih između društva za upravljanje i članova fonda i/ili trećih lica, u skladu sa odredbama ovog zakona.”

Član 6

U članu 16 stav 1 tačka 2 riječi: „obimu 180 kredita“ zamjenjuje se riječima: „obimu 240 kredita“.

Član 7

U članu 26 stav 3 tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) poslovni plan za prve tri godine rada društva za upravljanje koji sadrži: planirani obim dobrovoljnih penzionih fondova koje društvo za upravljanje namjerava da osnuje, organizacionu šemu društva, podatke o strukturi zaposlenih i opis sistema upravljanja rizicima, uključujući rizik od pranja novca i finansiranja terorizma;“.

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4) spisak osnivača sa podacima o međusobnoj povezanosti i prirodi te povezanosti;“

Tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) dokaze osnivača o uplati novčanog dijela osnovnog kapitala propisanog ovim zakonom i dokaz o pravnom statusu i porijeklu finansijskih sredstava namijenjenih za uplatu osnovnog kapitala.“

Dosadašnje tač. 5 do 8 postaju tačke 6 do 9.

U članu 26 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Komisija u postupku odlučivanja o izdavanju dozvole za rad cijeni poslovni ugled, finansijsku stabilnost i porijeklo sredstava osnivača društva za upravljanje, kao i postojanje uslova za efikasan nadzor nad njegovim poslovanjem, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.“

Član 8

Naziv člana 27 mijenja se i glasi: „Dozvola za rad i registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova“

Stav 5 i 6 mijenjaju se i glase:

„(5) Društva za upravljanje kojima je Komisija izdala dozvolu za rad i dobrovoljni penzioni fondovi za koje je Komisija izdala dozvolu za osnivanje i upravljanje upisuju se u registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova koji vodi Komisija.

(6) U registar društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova upisuju se društva za upravljanje i dobrovoljni penzioni fondovi i svi podaci određeni ovim zakonom i pravilima iz stavom 10 ovog člana, kao i promjene tih podataka.“

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Pojedine podatke iz registra društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova Komisija će objaviti na svojoj internet stranici.“

Dosadašnji st. 7 i 8 postaju st. 8 i 9.

Poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„(10) Komisija će pravilima propisati sadržaj i način vođenja registra društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova, kao i objavu podataka iz navedenog registra.“

Član 9

U članu 29 stav 1 poslije tačke 5 dodaju se nove dvije nove tačke koje glase:

„6) postojanja strukture vlasništva koja omogućava efikasno vršenje nadzora nad društvom za upravljanje, razmjenu podataka između nadležnih organa i jasno razgraničenje nadležnosti ako društvo postane dio grupe;

7) postojanja osnovane sumnje da je izvršeno, pokušano ili bi moglo doći do pranja novca ili finansiranja terorizma, u skladu sa propisima koji to uređuju.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Komisija pravilima propisuje dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća, u skladu sa kriterijumima iz stava 1 ovog člana.“

Član 10

Poslije člana 29 dodaje se novi član koji glasi:

„Saradnja sa nadležnim organima i pribavljanje podataka u postupku odlučivanja o sticanju kvalifikovanog učešća

Član 29a

(1) Komisija može sarađivati sa drugim nadležnim organima u zemlji i inostranstvu kada vrši procjenu zahtjeva iz čl. 28 do 33 ovog zakona, a naročito kada je namjeravani sticalac kvalifikovanog učešća:

1) kreditna institucija, društvo za osiguranje ili reosiguranje, društvo za upravljanje investicionim fondovima (UCITS), društvo za upravljanje alternativnim investicionim fondovima ili investiciono društvo;

2) matično društvo subjekata iz tačke 1 ovog stava; ili

3) pravno ili fizičko lice koje vrši kontrolu nad subjektima iz tačke 1 ovog stava.

(2) U slučajevima iz stava 1 ovog člana Komisija može od drugog nadležnog organa zatražiti:

1) sve podatke potrebne za vršenje procjene iz člana 29 ovog zakona;

2) druge podatke kojima taj organ raspolaže, a koji mogu biti od značaja za procjenu iz člana 29 ovog zakona; i

3) kada je primjereno, mišljenje tog organa o namjeravanom sticaocu kvalifikovanog učešća.

(3) Ako organ nadležan za namjeravanog sticaoca dostavi mišljenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana, Komisija je dužna da to mišljenje uzme u obzir pri odlučivanju o zahtjevu za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća.

(4) Komisija je ovlašćena da podatke o pravosnažnoj osuđivanosti predloženog sticaoca kvalifikovanog učešća za krivična djela u Crnoj Gori pribavi iz kaznene evidencije nadležnog organa, kao i putem Evropskog sistema kaznenih evidencija, u skladu sa zakonom kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija.

(5) Komisija je ovlašćena da, u postupku izdavanja saglasnosti za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća, zatraži podatke od nadležnih državnih organa, uključujući nadležni organ za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.“

Član 11

Naziv člana 34 mijenja se i glasi: „Obavješćavanje Komisije o promjenama kvalifikovanog učešća“.

Poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(2) Društvo za upravljanje dužno je da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom sticanju ili otuđenju kvalifikovanog učešća u svom kapitalu kojim neko lice prelazi ili pada ispod praga od 10%, 20%, 30% ili 50%.

(3) Društvo za upravljanje dužno je da jednom godišnje, najkasnije do 31. marta tekuće godine, Komisiji dostavi spisak svih akcionara i imalaca kvalifikovanog učešća, sa visinom pojedinačnih udjela na dan 1. januar te godine.“

Član 12

U članu 44 stav 1 poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:

„6) politike, mjere i procedure za uspostavljanje i redovno održavanje pouzdanih i bezbjednih sistema informacione i komunikacione tehnologije (u daljem tekstu: IKT) i alata, prilagođenih prirodi, obimu i složenosti poslovanja, koji obezbjeđuju kontinuitet i digitalnu operativnu otpornost poslovnih funkcija društva.“

Poslije stava 5 dodaju se četiri nova stava koji glase:

„(6) Politike, mjere i procedure iz stava 1 tačka 6 ovog člana posebno obuhvataju upravljanje IKT rizikom, bezbjednost i integritet podataka, planove kontinuiteta i oporavka u oblasti IKT, ispitivanje digitalne operativne otpornosti i upravljanje rizicima IKT trećih lica.

(7) Ugovori kojima se društvo za upravljanje koristi IKT uslugama trećih lica moraju posebno da sadrže:

- 1) mjere i procedure za upravljanje IKT rizikom,
- 2) obaveze u vezi sa bezbjednošću podataka,
- 3) zahtjeve kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka,
- 4) obavezu prijavljivanja značajnih IKT incidenata društvu i Komisiji,
- 5) pravo pristupa, inspekcije i revizije za Komisiju i društvo.

(8) Društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, obavijesti Komisiju o svakom značajnom IKT incidentu koji ima ili može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, bezbjednost podataka članova fonda, mrežne i informacione sisteme ili pružanje usluga penzione štednje.

(9) Završni izvještaj sa analizom uzroka i preduzetim mjerama sanacije dostavlja se Komisiji u roku koji propiše Komisija pravilima.

(10) Komisija propisuje bliže uslove i standarde za upravljanje IKT rizicima, testiranje digitalne operativne otpornosti i saradnju sa pružaocima IKT usluga, uključujući kriterijume za određivanje kritičnih IKT trećih lica, kao i kriterijume za ocjenu značajnosti IKT incidenta, rokove, način dostavljanja i sadržaj inicijalnih i završnih obavještenja o IKT incidentima.“

Član 13

U članu 46 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Viši rukovodioci društva za upravljanje dužni su da prate i periodično ocjenjuju efikasnost upravljanja mrežnim i informacionim sistemima i IKT rizicima, uključujući adekvatnost politika, mjera i procedura u oblasti digitalne operativne otpornosti, te da obezbijede sprovođenje odgovarajućih korektivnih mjera u slučaju utvrđenih nedostataka.“

St. 6 i 7 mijenjaju se i glase:

„(7) Izvještaji iz stava 6 ovog člana obuhvataju operativne izvještaje i izvještaje o radu ključne funkcije.“

(8) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da viši rukovodioci redovno primaju izvještaje o sprovođenju strategija ulaganja i internih procedura za donošenje investicionih odluka iz stava 3 tač. 2, 4, 5 i 6 ovog člana.“

Dosadašnji st. 5, 6 i 7 postaju st. 6, 7 i 8.

Član 14

U članu 50 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, uključujući i upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma, koji mora uključivati najmanje:“.

U stavu 3 poslije tačke 9 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje se nova tačka koja glasi:

„10) IKT rizike;“

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Društvo za upravljanje dužno je da identifikuje, procjenjuje, prati i upravlja IKT rizicima kojima je izloženo, uključujući rizike od ispada mrežnih i informacionih sistema, sajber napada, gubitka podataka ili drugih IKT poremećaja, u cilju očuvanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja.“

Poslije stava 7 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(8) Društvo za upravljanje dužno je da uspostavi i sprovodi pisanu politiku o korišćenju kreditnih rejtinga u procesu upravljanja rizicima, kojom se uređuju uslovi, postupci i ograničenja u kojima se kreditni rejting može koristiti kao jedan od instrumenata procjene kreditne sposobnosti, uz obavezno uključivanje interne procjene kreditnog rizika.

(9) Društvo za upravljanje dužno je da redovno preispituje pouzdanost i ažurnost kreditnih rejtinga koji se koriste, te da dokumentuje razloge zbog kojih se određeni rejting koristi ili odbacuje u procesu procjene kreditne sposobnosti izdavaoca.

(10) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi odgovarajuće interne stručne kapacitete i resurse za sprovođenje sopstvenih procjena kreditne sposobnosti, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija za kreditni rejting.“

Dosadašnji stav 7 postaje stav 11.

Član 15

U članu 56 poslije stava 11 dodaje se novi stav koji glasi:

„(12) Pri javnoj objavi informacija iz stava 11 ovog člana, društvo za upravljanje ih istovremeno dostavlja Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu i sa metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije.“

U stavu 12 riječ „trebaju“ zamjenjuje se riječju „moraju“.

Dosadašnji stav 13 postaje stav 14.

Član 16

U članu 58 stav 2 poslije tačke 4 dodaje se nova tačka 5 koja glasi:

„5) statut fonda;“

Dosadašnja tačka 5 postaje tačka 6.

Član 17

U članu 62 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, društvo za upravljanje može odbiti sklapanje ugovora o članstvu ako:

1) postoje osnovе sumnje da je izvršeno, pokušano ili bi moglo doći do pranja novca ili finansiranja terorizma, u skladu sa propisima koji to uređuju;

2) su u pogledu potencijalnog člana uvedene međunarodne mjere ograničavanja raspolaganja imovinom, u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere ograničavanja;

3) član ili potencijalni član odbije da dostavi podatke i dokumentaciju koji su društvu za upravljanje potrebni radi ispunjavanja obaveza propisanih propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno međunarodne automatske razmjene informacija u poreske svrhe;

4) su odnosi između društva za upravljanje i potencijalnog člana teško narušeni, kao što je postojanje sudskog ili drugog spora između njih.“.

Stav 5 mijenja se i glasi:

„(6) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim penzionim fondom može prihvatiti prijavu za članstvo samo od lica koja su zaposlena kod poslodavca koji je pokrovitelj zatvorenog fonda, članova sindikata koji je pokrovitelj zatvorenog fonda, uključivši i bivše članove tog sindikata, članova drugih organizacija za čije potrebe je organizovan zatvoreni penzioni fond, uključujući i bivše članove tih organizacija i samozaposlenih lica.“

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Kada društvo za upravljanje odbije sklapanje ugovora o članstvu u fondu, dužno je o tome pisano obavijestiti potencijalnog člana fonda.“

Dosadašnji st. 6 do 16 postaju stavovi 8 do 18.

Član 18

Poslije člana 63 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Jednak tretman žena i muškaraca u dobrovoljnoj penzionoj štednji

Član 63a

(1) Primjena statuta ne smije, direktno ili indirektno, prouzrokovati postupanje društva za upravljanje i pokrovitelja zatvorenog fonda protivno jednakom tretmanu žena i muškaraca, odnosno omogućiti sprovođenje nejednakosti u pravima koja proističu iz dobrovoljne penzione štednje, a koje bi bile zasnovane na rodnoj osnovi.

(2) Nejednakost iz stava 1 ovog člana naročito se odnosi na:

- 1) sticanje članstva u fondu;
- 2) obaveznost ili dobrovoljnost članstva u fondu;
- 3) različite uslove za sticanje članstva u fondu;
- 4) različito trajanje članstva u fondu potrebno za ostvarivanje prava;
- 5) različite uslove u slučaju prekida članstva u pogledu čuvanja ili korišćenja prava prema ovom zakonu, u slučaju roditeljskog odsustva ili njege djece;
- 6) određivanje različitih uslova ili odredbi koje se primjenju samo na članove fonda istog pola u pogledu očekivanih prava, po prestanku članstva u fondu;
- 7) određivanje različite visine penzija, osim u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima gdje je to neophodno zbog primjene aktuarskih obračuna koji se razlikuju prema polu, a u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima određeni elementi tretiranja muškaraca i žena smiju biti nejednaki, ako je nejednakost u iznosima rezultat učinka primjene aktuarskih obračuna koji se razlikuju prema polu;
- 8) utvrđivanje različite visine doprinosa zaposlenih;
- 9) utvrđivanje različitih doprinosa poslodavaca, osim u slučaju zatvorenih fondova, ako je svrha izjednačiti ili približno izjednačiti krajnji iznos penzije za oba pola;
- 10) utvrđivanje različite visine doprinosa poslodavca, osim u slučaju zatvorenih fondova sa definisanim primanjima kod kojih doprinosi poslodavca trebaju da obezbijede dovoljan iznos imovine za pokriće troškova definisanih primanja;
- 11) utvrđivanje različitih kriterijuma koji se primjenjuju samo na zaposlene određenog pola s obzirom na jemstvo ili zadržavanje prava na odložene penzije nakon što zaposleni napusti penzioni program, osim u slučaju tač. 7 do 9 ovog člana.

Ravnopravnost uslova članstva u fondu

Član 63b

Članstvo u fondu nudi se na jednakim i ravnopravnim načelima, a svaka odluka o izmijenjenim uslovima mora biti u skladu sa odredbama statuta i prospekta fonda, te objavljena na internet stranicama društva za upravljanje.“

Član 19

U članu 69 stav 1 tačka 7 mijenja se i glasi:

"7) nepokretnosti na teritoriji Crne Gore i Evropske unije."

Član 20

U članu 72 poslije stava 12 dodaje se pet novih stavova koji glase:

"(13) Depozitar je dužan da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira politike, mjere i procedure za upravljanje IKT rizicima, sigurnost mrežnih i informacionih sistema, kontrolu pristupa, upravljanje promjenama, zaštitu i integritet podataka, kao i politike upravljanja IKT uslugama trećih lica, srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslova depozitara, u cilju obezbjeđivanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja.

(14) Depozitar je dužan da uspostavi i održava politike kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka, uključujući planove za nepredvidljive okolnosti, mjere obezbjeđivanja dostupnosti i integriteta podataka, te redovno testiranje planova kontinuiteta i oporavka u skladu sa propisima o digitalnoj operativnoj otpornosti.

(15) Depozitar je dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, obavijesti Komisiju o svakom značajnom incidentu informacione bezbjednosti koji može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, integritet podataka ili sigurnost mrežnih i informacionih sistema.

(16) Završni izvještaj sa analizom uzroka incidenta i preduzetim mjerama sanacije dostavlja se Komisiji u roku koji propiše Komisija pravilima.

(17) Komisija pravilima propisuje kriterijume, način i rokove prijavljivanja incidenata iz stava 15 ovog člana, kao i sadržinu inicijalnih i završnih obavještenja o incidentima informacione bezbjednosti."

Član 21

U članu 81 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom dužno je da, pri javnoj objavi izvoda iz izvještaja iz stava 1 ovog člana, iste istovremeno dostavi Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa formatom i metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije.“

Član 22

Poslije člana 106 dodaje se novi član koji glasi:

„Upravljanje zatvorenim fondom drugih društava za upravljanje osnovanih u državama članicama

Član 106a

(1) Osim društva za upravljanje iz druge države članice, upravljanje zatvorenim fondom kojem su jedan ili više pokrovitelja iz Crne Gore može obavljati i društvo za upravljanje osnovano u drugoj državi članici koje ima dozvolu za obavljanje te aktivnosti, u skladu sa propisima države članice koji uređuju osnivanje i poslovanje društava za upravljanje.

(2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na društvo za upravljanje iz druge države članice, takođe se primjenjuju na društvo za upravljanje iz stava 1 ovog člana.“

Član 23

U članu 114 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Izjavu iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje mora objaviti na svojoj internet stranici ili na drugi primjeren način, a koji omogućava dostupnost svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda.“

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Pri objavljivanju izjave iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje dužno je da je istovremeno dostavi Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njene dostupnosti putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP), uz propisane metapodatke i format.“

Član 24

Poslije člana 114 dodaju se dva nova člana koja glase:

„Format i način dostavljanja informacija za Jedinствenu pristupnu tačku

Član 114a

(1) Društva za upravljanje koja upravljaju zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima dužna su da, prilikom javnog objavljivanja informacija koje se odnose na politiku nagrađivanja, izvještaje o poslovanju fonda, finansijske izvještaje i izjavu o načelima ulaganja, te informacije istovremeno dostave Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP).

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti pripremljene i dostavljene u formatu koji omogućava izdvajanje i obradu podataka, ili, kada je to propisano međunarodnim standardima, u formatu koji omogućava automatsko prepoznavanje i čitanje podataka pomoću elektronskih aplikacija.

(3) Format iz kojeg se mogu izdvojiti podaci jeste otvoreni oblik elektronske datoteke koji omogućava da se podaci lako preuzmu, čitaju i obrađuju, bez ograničenja u pogledu njihove upotrebe.

(4) Komisija pravilima propisuje tehničke formate, standarde i metapodatke, kao i način, rokove i postupak dostavljanja informacija Komisiji kao tijelu za prikupljanje, u skladu sa međunarodno prihvaćenim pravilima o standardizaciji elektronskih podataka i objavljivanju informacija.

(5) Društva za upravljanje, koja upravljaju otvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima, mogu dobrovoljno dostavljati informacije Komisiji kao tijelu za prikupljanje radi njihove dostupnosti putem Jedinственe evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa pravilima iz stavom 4 ovog člana.

Identifikaciona oznaka pravnog lica

Član 114b

(1) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom i zatvoreni dobrovoljni penzioni fond dužni su da pribave i održavaju važeću identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), u skladu sa međunarodno priznatim standardima.

(2) Oznaka iz stava 1 ovog člana koristi se pri svakoj dostavi i objavi informacija koje se odnose na društvo za upravljanje ili fond, u skladu sa propisima o dostavljanju informacija za Jedinственu evropsku pristupnu tačku (ESAP).

(3) Komisija pravilima propisuje način dostavljanja i upotrebe identifikacione oznake pravnog lica u izvještajima i objavama iz ovog zakona.“

Član 25

U članu 115 stav 6 tačka 10 riječ „jamstvima“ zamjenjuje se riječju „jemstvima“.

Član 26

U članu 118 stav 3 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) najviše 30% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u imovinu denominovanu u valutama koje se razlikuju od valute u kojoj su izražene obaveze.“

Član 27

U članu 119 stav 4 riječ „sa“ zamjenjuje se riječju „s“.

Član 28

Član 130 mijenja se i glasi:

„Komisija sprovodi odgovarajuća testiranja otpornosti na stres zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje koja njima upravljaju, kao i nadzor nad sprovođenjem ili naloženim sprovođenjem testiranja digitalne operativne otpornosti njihovih IKT sistema i procesa, proporcionalno njihovoj veličini, prirodi i složenosti, i koristi druge alate i postupke koji joj omogućavaju utvrđivanje pogoršanja finansijskih uslova u društvu za upravljanje i praćenje načina na koji se utvrđeno pogoršanje otklanja.“

Član 29

U članu 136 stav 1 tačka 1 riječ „izreče“ zamjenjuje se riječju „izrekne“.

Član 30

U članu 137 stav 2 mijenja se i glasi:

„U slučajevima iz stava 1 ovog člana, Komisija može ograničiti ili zabraniti raspolaganje imovinom zatvorenog penzionog fonda sa definisanim primanjima depozitaru sa sjedištem u Crnoj Gori na zahtjev nadležnog tijela matične države članice.“

Član 31

U članu 139 poslije stava 3, dodaju se dva nova stava koja glase:

„(4) Komisija, u svojstvu tijela za prikupljanje, obezbjeđuje da se informacije iz stava 1 ovog člana učine dostupnim putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu koji omogućava elektronsko čitanje i izdvajanje podataka, uz propisane metapodatke.

(5) Bliže uslove, način dostavljanja, sadržaj i strukturu metapodataka, kao i druge tehničke standarde za objavljivanje i dostupnost informacija iz stava 4 ovog člana, propisuje Komisija.“

Član 32

U članu 143 stav 5 mijenja se i glasi:

„ Ako nije moguće izvršiti raspored članova u neki drugi dobrovoljni penzioni fond sa sjedištem u Crnoj Gori, Komisija će pokrenuti postupak sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda u skladu sa ovim zakonom.“

Član 33

U članu 146 stav 1 poslije tačke 1 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„1a) uvrsti akcije društva za upravljanje na uređeno tržište, MTP ili drugo organizovano tržište (član 13 stav 5);

1b) ako poveća osnovni kapital javnim pozivom (član 13 stav 6);“.

U tački 2 riječi „član 13 stav 5" zamijenjuju se riječima: „član 13 stav 7".

U tački 3 riječi „član 13 stav 6" zamijenjuju se riječima: „član 13 stav 8".

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3a) upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima a u svakom trenutku ne obezbijedi da fond raspolaže sredstvima koja odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz penzionog programa i ugovora zaključenih između društva za upravljanje i članova fonda i/ili trećih lica, u skladu sa odredbama ovog zakona (član 13a);“.

Poslije tačke 5 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„5a) ako bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o svakom sticanju ili otuđenju kvalifikovanog učešća u svom kapitalu kojim neko lice prelazi ili pada ispod praga od 10%, 20%, 30% ili 50% (član 34 stav 2);

5b) jednom godišnje, a najkasnije do 31. marta tekuće godine ne dostavi Komisiji spisak svih akcionara i imalaca kvalifikovanog učešća sa visinom pojedinačnih udjela na dan 1. januar te godine (član 34 stav 3);”.

U ~~stavu 4~~ tački 13 riječ „upravljanje“ zamjenjuje se riječju „upravljanja“.

Poslije tačke 23 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„23a) ne uspostavi i ne sprovodi djelotvoran sistem upravljanja koji obezbjeđuje upravljanje poslovima pažnjom dobrog stručnjaka, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja, koji obuhvata efikasne i primjerene koji obuhvata efikasne i primjerene politike, mjere i procedure za uspostavljanje i redovno održavanje pouzdanih i bezbjednih sistema informacione i komunikacione tehnologije i alata, prilagođenih prirodi, obimu i složenosti poslovanja, koji obezbjeđuju kontinuitet i digitalnu operativnu otpornost poslovnih funkcija društva (član 44 stav 1 tačka 6);

23b) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja ne obavijesti Komisiju o svakom značajnom IKT incidentu koji ima ili može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, bezbjednost podataka članova fonda, mrežne i informacione sisteme ili pružanje usluga penzione štednje (član 44 stav 8);“.

Poslije tačke 43 dodaje se četiri nove tačke koje glase:

43a) ako društvo za upravljanje ne identifikuje, ne procjenjuje, ne prati ili ne upravlja IKT rizicima kojima je izloženo, uključujući rizike od ispada mrežnih i informacionih sistema, sajber napada, gubitka podataka ili drugih IKT poremećaja, u cilju očuvanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja (član 50 stav 7);

43b) ne uspostavi i ne sprovodi pisanu politiku o korišćenju kreditnih rejtinga na način propisan članom 50 stav 8 ovog zakona;

43c) ne preispituje redovno pouzdanost i ažurnost kreditnih rejtinga koji se koriste i ne dokumentuje razloge zbog kojih se određeni rejting koristi ili odbacuje u procesu procjene kreditne sposobnosti izdavaoca (član 50 stav 9);

43d) ne obezbijedi odgovarajuće interne stručne kapacitete i resurse za sprovođenje sopstvenih procjena kreditne sposobnosti, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija za kreditni rejting (član 50 stav 10);“.

Poslije tačke 53 dodaje se dvije nove tačke koje glase:

„53a) pri javnoj objavi informacija iz člana 56 stav 11 ne dostavi istovremeno te informacije Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP), u formatu i sa metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije (član 56 stav 12);

53b) ako primjenom statuta direktno ili indirektno, prouzrokuje postupanje suprotno sa članu 63a stav 1 ovog zakona (član 63a stav 1).“.

Poslije tačke 76 dodaje se nova tačka koja glasi:

„76a) kada upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom pri javnoj objavi izvoda iz izvještaja iz člana 81 stav 1 ovog zakona iste ne dostavi istovremeno Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske

pristupne tačke (ESAP), u skladu sa formatom i metapodacima propisanim ovim zakonom i pravilima Komisije (član 81 stav 5);“

Poslije tačke 105 dodaju se četiri nove tačke koja glase:

„105a) pri objavljivanju izjave iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne dostavi istovremeno tu izjavu Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njene dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP) , uz propisane metapodatke i format (član 114 stav 6);

105b) kad upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima, prilikom javne objave informacija koje se odnose na politiku nagrađivanja, izvještaje o poslovanju fonda, finansijske izvještaje i izjavu o načelima ulaganja, ne dostavi istovremeno te informacije Komisiji, u svojstvu tijela za prikupljanje, radi njihove dostupnosti putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP) (član 114a stav 1);

105c) kad upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom ne pribavi i ne održava važeću identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), u skladu sa međunarodno priznatim standardima. (član 114b stav 1);

105d) oznaku iz člana 114b stav 1 ovog zakona ne koristi pri svakoj dostavi i objavi informacija koje se odnose na društvo za upravljanje ili fond, u skladu sa propisima o dostavljanju informacija za Jedinствену evropsku pristupnu tačku (ESAP) (član 114b stav 2);“.

Član 34

U članu 147 stav 1 poslije tačke 2 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„2a) ne uspostavi, ne sprovodi ili ne održava i redovno ne ažurira politike, mjere i procedure za upravljanje IKT rizicima, sigurnost mrežnih i informacionih sistema, kontrolu pristupa, upravljanje promjenama, zaštitu i integritet podataka, kao i politike upravljanja IKT uslugama trećih lica, srazmjerno prirodi, obimu i složenosti poslova depozitara, u cilju obezbjeđivanja digitalne operativne otpornosti i kontinuiteta poslovanja (član 72 stav 13);

2b) ne uspostavi i ne održava politike kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka, uključujući planove za nepredvidljive okolnosti, mjere obezbjeđivanja dostupnosti i integriteta podataka, te redovno testiranje planova kontinuiteta i oporavka u skladu sa propisima o digitalnoj operativnoj otpornosti (član 72 stav 14);

2c) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od saznanja ne obavijesti Komisiju o svakom značajnom incidentu informacione bezbjednosti koji može imati negativan uticaj na kontinuitet poslovanja, integritet podataka ili sigurnost mrežnih i informacionih sistema (član 72 stav 15);“.

Član 35

Poslije člana 152 dodaje se novi član koji glase:

„Usklađivanja poslovanja

Član 152a

Društva za upravljanje koja upravljaju dobrovoljnim penzionim fondovima dužna su da, u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, usklade svoja akta i poslovanje, odnosno poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova kojima upravljaju, i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole u skladu sa ovim zakonom.

Lica koja do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljaju poslove kastodija za postojeće fondove dužna su da, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, usklade svoja akta i poslovanje i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole za depozitara u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima Komisije."

Član 36

Član 154 mijenja se i glasi:

Odredbe člana 13a, člana 23 st. 3 i 4, člana 27 stav 7, člana 44 stav 1 tačka 6 i st. 6 do 9, člana 46 stav 5, člana 50 stav 3 tačka 10 i stav 7, člana 56, člana 72 stav 3 tač. 2 i 3 i st. 12 do 16, član 81 stav 5, člana 101, člana 102 stav 2, čl. 103 do 115, člana 119 st. 4 i 5, člana 129 stav 3, člana 130, člana 133, člana 137, člana 139, člana 140 stav 2 i člana 144 stav 3 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 37

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava kojom je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana 16 stav 1 tačka 5 Ustava kojom je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

Donošenjem Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 15/25 od 20. februara 2025. godine), čija je primjena počela u martu 2025. godine, izvršilo se usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima sa pravnom tekovinom Evropske unije tj. Direktivom (EU) 2016/2341 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2016. o aktivnostima i nadzoru institucija za profesionalno penzijsko osiguranje (SL L 354, 23. 12. 2016.), Direktivom 2014/50/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. aprila 2014. o minimalnim zahtjevima za poboljšanje mobilnosti radnika među državama članicama unaprjeđivanjem sticanja i očuvanja prava na dopunsku penziju (SL L 128, 30. 4. 2014.) i Direktivom 98/49/EZ od 29. juna 1998. o zaštiti prava na dopunsku penziju zaposlenih i samozaposlenih lica koja se kreću unutar Zajednice (SL L 209, 25. 7. 1998.) i ostalim relevantnim propisima, čime su se stvorili uslovi da crnogorsko tržište kapitala postane konkurentnije i atraktivnije kako domaćim, tako i stranim investitorima. Ovim zakonom su uspostavljeni novi zahtjevi kada je u pitanju upravljanje fondovima od strane društva za upravljanje, nova pravila o sopstvenoj procjeni rizika, novi zahtjeve za depozitara i proširenje ovlašćenja u dijelu nadzora. Time je članovima penzionog fonda obezbijeđen visok stepen sigurnosti.

Donošenjem predmetnog akta izvršilo bi se usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondovima sa pravnom tekovinom Evropske unije tj. Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operativne otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

Predloženim zakonom uspostavljaju se novi zahtjevi kada je u pitanju dostavljanje i objavljivanje informacija društava za upravljanje i zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova putem Jedinstvene evropske pristupne tačke (ESAP), uključujući obavezu istovremenog dostavljanja podataka nadležnom tijelu za prikupljanje tj. Komisiji za tržište kapitala, primjenu standardizovanih elektronskih formata i metapodataka, kao i upotrebu jedinstvene identifikacione oznake pravnog lica (LEI). Takođe, uvodi se obaveza

objavljivanja nadzornih mjera i sankcija putem ESAP-a, čime se obezbjeđuje veća transparentnost i dostupnost informacija o regulatornom nadzoru.

Pored toga, zakon uvodi osnov za usklađivanje sa pravilima o digitalnoj operativnoj otpornosti, u cilju jačanja otpornosti društava za upravljanje i depozitara na informatičke rizike i obezbjeđenja kontinuiteta poslovanja.

Istovremeno, propisuju se nove obaveze društava za upravljanje u pogledu korišćenja kreditnih rejtinga u procesu upravljanja rizicima, kroz uvođenje obaveze uspostavljanja i sprovođenja pisane politike o korišćenju kreditnih rejtinga, redovnog preispitivanja njihove pouzdanosti i dokumentovanja odluka o njihovoj primjeni, kao i obaveze da društva razvijaju interne kapacitete i sprovode sopstvene procjene kreditne sposobnosti izdavalaca, nezavisno od kreditnih rejtinga agencija.

Na ovaj način se dodatno unapređuje regulatorni okvir, smanjuje prekomjerno oslanjanje na spoljne kreditne rejtinge, jača digitalna i informaciona otpornost sistema, povećava transparentnost i sigurnost tržišta kapitala i stvaraju se uslovi za integraciju crnogorskog penzionog sistema u jedinstveno finansijsko tržište Evropske unije.

Predloženim zakonom se, takođe, uvodi mogućnost da zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondovima čiji su pokrovitelji iz Crne Gore mogu upravljati i društva za upravljanje koja su osnovana u drugim državama članicama Evropske unije, a koja imaju dozvolu za obavljanje te aktivnosti u skladu sa propisima svoje države članice. Time se proširuje krug subjekata koji mogu upravljati zatvorenim fondovima, uz zadržavanje svih regulatornih zahtjeva i nadzora propisanih za društva za upravljanje iz drugih država članica. Na ovaj način se obezbjeđuje potpuna usklađenost u dijelu koji se odnosi na prekogranično upravljanje i slobodu pružanja usluga u okviru unutrašnjeg tržišta Evropske unije, čime se omogućava veća konkurentnost, efikasnost i integracija crnogorskog tržišta penzionih fondova u evropski finansijski okvir.

Predloženim zakonom se uvode odredbe kojima se izričito zabranjuje bilo koji oblik nejednakog tretmana žena i muškaraca u okviru sistema dobrovoljne penzione štednje. Na taj način se obezbjeđuje da primjena statuta i poslovanje društava za upravljanje i pokrovitelja zatvorenih fondova ne dovode, direktno ili indirektno, do diskriminacije po osnovu pola, posebno u pogledu uslova članstva, trajanja štednje, visine doprinosa, prava na penziju i drugih elemenata penzionih programa.

Takođe, propisuje se da se članstvo u fondu mora nuditi na jednakim i ravnopravnim osnovama svim licima, a svaka izmjena uslova mora biti u skladu sa statutom i prospektom fonda i javno objavljena. Ovim se jača pravna sigurnost članova fondova, povećava transparentnost poslovanja društava za upravljanje i unapređuje zaštita prava učesnika u sistemu dobrovoljne penzione štednje.

Predloženim zakonom uvode se odredbe koje obezbjeđuju usklađivanje sa zahtjevima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma (u daljem tekstu: SPNFT). Izmjene preciziraju obaveze društva za upravljanje u pogledu identifikacije osnivača i porijekla sredstava, sadržaja poslovnog plana i sistema upravljanja rizicima, kao i kriterijuma za procjenu podobnosti sticaoca kvalifikovanog učešća. Uvodi se saradnja Komisije sa nadležnim organima u zemlji i inostranstvu, obaveza dostavljanja

podataka o promjenama u vlasničkoj strukturi, te mogućnost odbijanja članstva u fondu kada postoje rizici SPNFT ili međunarodne mjere ograničavanja. Ove odredbe jačaju transparentnost, nadzor i otpornost sistema dobrovoljne penzione štednje na zloupotrebe.

Postojeći zakonski okvir ne obezbjeđuje potpuno usklađivanje sa najnovijom pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti finansijskih usluga, što predstavlja prepreku za ispunjavanje završnih obaveza u vezi sa privremenim zatvaranjem Poglavlja 9 – Finansijske usluge. Preostali zahtjevi iz Direktive (EU) 2022/2556, Direktive (EU) 2023/2864 i drugih relevantnih propisa EU mogu se implementirati isključivo izmjenama zakona, zbog čega je neophodno pravovremeno dopuniti regulatorni okvir. Ukoliko se ove izmjene ne usvoje u kratkom roku, ostale bi pravne praznine u oblasti digitalne operative otpornosti, razmjene i objavljivanja informacija putem ESAP-a, što bi moglo negativno uticati na ocjenu ispunjenosti privremenih mjerila. Zbog toga je hitno donošenje ovog akta jedini način da se obezbijedi potpuna usklađenost i omogući nastavak procesa pristupanja u dijelu finansijskih usluga.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ovaj zakon se donosi radi dodatnog usklađivanja određenih pitanja iz pregovaračkog Poglavlja 9 - "Finansijske usluge" koja se odnose na dobrovoljne penzione fondove, sa pravnom regulativom Evropske unije.

Predloženi zakon se usklađuje sa relevantnim direktivama: Direktivom (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 i (EU) 2016/2341 u pogledu digitalne operative otpornosti za finansijski sektor i Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

U Poglavlju I. Osnovne odredbe koje se odnosi na članove 1 do 7, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 1 dodaje se novi član 2a - Poreski status dobrovoljnog penzionog fonda, kojim se precizno uređuje poreski tretman dobrovoljnih penzionih fondova, upućivanjem na primjenu posebnih poreskih propisa i međunarodnih ugovora koji su na snazi u Crnoj Gori. Ova norma ima za cilj da izbjegne eventualne nedoumice ili konflikt pravila između materijalnog zakonodavstva o dobrovoljnim penzionim fondovima i poreskog zakonodavstva, jasno stavljajući do znanja da se pitanja oporezivanja fondova, njihovih korisnika i ulaganja rješavaju kroz poreske zakone i međunarodne sporazume o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja.

Članom 2 vrše se izmjene i dopune člana 6 Zakona, kojim su definisani osnovni pojmovi relevantni za primjenu materijalnih odredbi zakona. Cilj ovih izmjena je usklađivanje terminologije, preciziranje postojećih definicija i uvođenje novih pojmova koji su neophodni za funkcionisanje sistema dobrovoljnih penzionih fondova, posebno u kontekstu digitalizacije, upravljanja IKT rizicima i integracije sa evropskim regulatornim okvirom.

Zamjenom izraza „penziona šema“ izrazom „penzioni program“ u tački 2, terminologija se usklađuje sa savremenim standardima i pojmovima koji se koriste u zakonodavstvu finansijskih usluga i penzionih sistema. Brisanjem riječi „zaposlenih“ u tački 22 precizira se pojam na koji se odredba odnosi, imajući u vidu da dobrovoljna penziona štednja obuhvata širi krug lica.

Daljim izmjenama u tačkama 39 do 44 vrši se detaljnije definisanje pojmova iz oblasti digitalne operativne otpornosti, mrežnih i informacionih sistema, upravljanja IKT rizicima i odnosa sa trećim licima - pružaocima IKT usluga. Ove definicije su usklađene sa zahtjevima propisa Evropske unije, posebno Direktive (EU) 2022/2556 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. decembra 2022. godine o izmjeni direktiva 2009/65/EZ, 2009/138/EZ, 2011/61/EU, 2013/36/EU, 2014/59/EU, 2014/65/EU, (EU) 2015/2366 (DORA). Uređivanje ovih pojmova predstavlja osnov za buduće obaveze društava za upravljanje i depozitara u pogledu upravljanja IKT rizicima, eksternalizacije i izvještavanja o incidentima.

Uvođenjem novih tačaka 45 do 52 dodaju se definicije pojmova koji proizilaze iz procesa digitalizacije finansijskih usluga i evropskih obaveza u vezi sa Jedinstvenom evropskom pristupnom tačkom (ESAP) u skladu sa Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke, uključujući: IKT incidente i značajne IKT incidente, samozaposlena lica, ESAP platformu, tijelo za prikupljanje podataka, metapodatke, LEI identifikatore i otvorene formate podataka. Ovi pojmovi su potrebni za pravilnu primjenu novih obaveza u pogledu transparentnosti, izvještavanja, digitalne razmjene informacija i zaštite korisnika dobrovoljne penzije štednje.

Na kraju, dosadašnje tačke se odgovarajuće renumerišu, čime se obezbjeđuje tehnička urednost i logičan redosljed pojmova u članu 6.

U Poglavlju II. Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom koje se odnosi na članove 7 do 44, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 3 brišu se riječi „za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija)“ iz člana 9 stav 1, budući da je skraćeni naziv nadležnog organa „Komisija“ već definisan u članu 2 Zakona, u dijelu kojim se utvrđuju osnovni pojmovi. Kako bi se izbjegla nepotrebna ponavljanja i obezbijedilo jedinstveno definisanje skraćenica i termina, iz teksta se uklanja dodatno navođenje skraćenog naziva.

Članom 4 mijenja se član 13 Zakona koji uređuje pitanja kapitala i akcija društva za upravljanje, dodavanjem dva nova stava kojima se preciznije definišu ograničenja u pogledu tržišnog statusa akcija društva i načina povećanja osnovnog kapitala.

Uvođenjem novog stava 5 propisuje se da se akcije društva za upravljanje ne smiju uvrstiti na uređeno tržište, MTP ili drugo organizovano tržište. Imajući u vidu da društvo za upravljanje predstavlja subjekt sa posebnom licencom, kojem je povjereno upravljanje sredstvima članova dobrovoljnog penzionog fonda, zakonodavac ovim ograničenjem obezbjeđuje stabilnu i transparentnu vlasničku strukturu. Uvrštavanje akcija na regulisana tržišta dovelo bi do potencijalno čestih i teško predvidljivih promjena u vlasništvu, što bi moglo uticati na upravljačke strukture i nadzorni režim, a samim tim i na zaštitu članova fonda.

Stavom 6 propisuje se da osnovni kapital društva za upravljanje ne može biti povećan javnim pozivom. Ova odredba predstavlja logičan nastavak ograničenja iz prethodnog stava, jer se i kroz postupak povećanja kapitala onemogućava javna distribucija akcija širem krugu investitora. Na taj način se sprječava da društvo za upravljanje funkcioniše kao javno akcionarsko društvo i obezbjeđuje da vlasničke promjene i dokapitalizacija ostanu pod neposrednim nadzorom postojeće vlasničke strukture i regulatora.

Renumeracijom dosadašnjih st. 5, 6 i 7 u st. 7, 8 i 9 obezbjeđuje se tehnička urednost i pravilno numeričko praćenje odredbi, bez mijenjanja njihovog sadržaja.

Članom 5 dodaje se novi član 13a - Pokriće finansijskih obaveza zatvorenog fonda sa definisanim primanjima. Ovim članom uvodi se nova norma kojom se uređuje obaveza društva za upravljanje da obezbijedi adekvatno pokriće finansijskih obaveza zatvorenog fonda sa definisanim primanjima. Zatvoreni fondovi sa definisanim primanjima zasnivaju se na obavezi isplate unaprijed definisanih penzijskih primanja, zbog čega je neophodno da fond u svakom trenutku raspolaže sredstvima koja su dovoljna za izmirenje preuzetih obaveza prema članovima fonda i eventualno trećim licima. Uspostavljanjem ove obaveze obezbjeđuje se finansijska stabilnost fonda i smanjuje rizik da fond postane nelikvidan ili insolventan usljed neusklađenosti između obračunatih obaveza i raspoloživih sredstava. Norma doprinosi zaštiti prava članova fonda, jer društvo za upravljanje ima jasnu i trajnu obavezu da procjenjuje, prati i usklađuje sredstva fonda sa visinom obaveza koje proizlaze iz penzionog programa i zaključenih ugovora.

Članom 6 vrši se izmjena uslova za imenovanje izvršnog direktora društva za upravljanje, tako što se nivo potrebne kvalifikacije iz člana 16 stav 1 tačke 2 usklađuje sa stvarnim zahtjevima VII1 nivoa obrazovanja, povećanjem broja kredita sa 180 na 240. Prethodni prag od 180 kredita odgovarao je nivou VI kvalifikacije, zbog čega je bilo potrebno izvršiti korekciju kako bi zakonski uslov precizno odražavao propisani nivo obrazovanja i otklonio eventualne nedoumice u primjeni.

Članom 7 dopunjuju se i preciziraju odredbe člana 26 Zakona, kojim se uređuje sadržina zahtjeva za dobijanje dozvole za rad društva za upravljanje. Cilj izmjena je

jačanje kontrolnih mehanizama prilikom osnivanja društava za upravljanje, unapređenje regulatornih zahtjeva i usklađivanje sa standardima iz oblasti upravljanja rizicima, korporativnog upravljanja i sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Izmjenom tačke 3 proširuje se sadržaj poslovnog plana tako što se uvodi obaveza njegovog dopunjavanja detaljnim opisom sistema upravljanja rizicima, uključujući i rizik od pranja novca i finansiranja terorizma. Ova dopuna je neophodna kako bi se, još u fazi osnivanja društva za upravljanje, obezbijedilo da društvo ima razvijen, dokumentovan i funkcionalan sistem upravljanja rizicima, što je u skladu sa međunarodnim i nacionalnim standardima za regulisane finansijske subjekte.

Dodavanjem nove tačke 4 propisuje se obaveza dostavljanja spiska osnivača, sa podacima o međusobnoj povezanosti i prirodi te povezanosti. Na ovaj način jača se transparentnost vlasničke strukture društva za upravljanje, omogućava procjena potencijalnih sukoba interesa i olakšava regulatoru procjena uslova za efikasan nadzor nad licima koja mogu ostvarivati značajan uticaj na upravljanje društvom.

Izmjenom dosadašnje tačke 4, koja postaje tačka 5, precizira se da osnivači, pored dokaza o uplati novčanog dijela osnovnog kapitala, dostavljaju i dokaz o pravnom statusu i porijeklu sredstava koja se koriste za uplatu kapitala. Ova dopuna usmjerena je na sprečavanje zloupotreba u procesu osnivanja i na usklađivanje sa zahtjevima zakona kojim se uređuje sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Dodavanjem novog stava 5 propisuje se izričita obaveza Komisije da, prilikom odlučivanja o izdavanju dozvole za rad, ocjenjuje poslovni ugled i finansijsku stabilnost osnivača, porijeklo sredstava upotrijebljenih za osnivanje društva, kao i postojanje uslova za efikasan nadzor nad poslovanjem društva za upravljanje. Ovim rješenjem jača se regulatorni okvir, unapređuje zaštita tržišta i korisnika dobrovoljne penzione štednje i obezbjeđuje puna usklađenost sa standardima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Renumerisanjem ostalih tačaka (5, 6, 7 i 8) obezbjeđuje se tehnička dosljednost teksta.

Članom 8 dopunjuju se i mijenjaju odredbe člana 27, kojima se uređuju izdavanje dozvole za rad društva za upravljanje i vođenje registra. Cilj izmjena je proširivanje obuhvata registra tako da, pored društava za upravljanje, obuhvati i dobrovoljne penzione fondove, kao i unapređenje transparentnosti i dostupnosti podataka od značaja za nadzor i informisanje javnosti. Izmjenom naslova člana precizira se da registar ne obuhvata samo društva za upravljanje, već i dobrovoljne penzione fondove za koje je Komisija izdala dozvolu za osnivanje i upravljanje.

Izmjenom stava 5 propisuje se da se i društva za upravljanje i dobrovoljni penzioni fondovi upisuju u jedinstveni registar koji vodi Komisija.

Izmjenom stava 6 preciznije se uređuje sadržaj registra, tako što se propisuje obaveza upisa svih podataka određenih zakonom i pravilima Komisije, kao i svih naknadnih promjena. Ovo obezbjeđuje punu ažurnost registra, što je od značaja za nadzor, tržište kapitala, kao i informisanje učesnika i šire javnosti.

Dodavanjem novog stava 7 uvodi se mogućnost javne objave pojedinih podataka iz registra na internet stranici Komisije. Ova odredba doprinosi transparentnosti i dostupnosti informacija, posebno onih koje su od važnosti za korisnike dobrovoljnih penzionih fondova, nadzorne organe i druge zainteresovane subjekte, uz poštovanje ograničenja u vezi sa zaštitom podataka.

Dodavanjem novog stava 10 propisuje se da će Komisija pravilima detaljno urediti sadržaj registra, način njegovog vođenja i objave podataka. Ovo je neophodno radi preciznog operacionalizovanja zakonskih odredbi i omogućavanja efikasnog upravljanja registrom u skladu sa tehničkim i organizacionim standardima.

Shodno izvršenim dopunama, dosadašnji st. 7 i 8 postaju st. 8 i 9, čime se vrši tehnička prilagodba teksta.

Članom 9 mijenja se član 29 u cilju dopunjavanja kriterijuma koje Komisija cijeni u postupku odlučivanja o zahtjevu za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje. Cilj dopuna je jačanje regulatornog okvira, unapređenje nadzora nad vlasničkim strukturama i potpuno usklađivanje sa propisima iz oblasti sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Dodavanjem nove tačke 6 u stavu 1 propisuje se obaveza procjene da li predložena vlasnička struktura omogućava efikasno vršenje nadzora nad društvom za upravljanje, razmjenu podataka između nadležnih organa i jasno razgraničenje nadležnosti u slučaju da društvo postane dio grupe. Na ovaj način jača se transparentnost vlasništva, sprečavaju se složene i netransparentne strukture koje mogu otežati ili onemogućiti nadzor, i obezbjeđuje se bolja saradnja nadzornih organa na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Dodavanjem nove tačke 7 u stavu 1 dodatno se precizira obaveza Komisije da cijeni postojanje osnovane sumnje da je izvršeno, pokušano ili bi moglo doći do pranja novca ili finansiranja terorizma. Ova dopuna predstavlja usklađivanje sa standardima propisa koji uređuju sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma i omogućava Komisiji da u potpunosti sagleda rizike koji bi mogli nastati u vezi sa promjenama u vlasničkoj strukturi društva za upravljanje.

Uvođenjem novog stava 3 propisuje se da će Komisija pravilima detaljno urediti dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za sticanje ili povećanje kvalifikovanog učešća.

Članom 10 uvodi se novi član 29a - Saradnja sa nadležnim organima i pribavljanje podataka u postupku odlučivanja o sticanju kvalifikovanog učešća, kojim se uređuje saradnja Komisije sa nadležnim organima u zemlji i inostranstvu u postupku odlučivanja

o sticanju ili povećanju kvalifikovanog učešća. Ova odredba omogućava Komisiji da, kada je sticalac licencirani finansijski subjekt ili povezano lice, pribavi potrebne podatke i mišljenja od organa koji nadziru te subjekte.

Propisuje se mogućnost razmjene podataka važnih za procjenu podobnosti, finansijske stabilnosti i rizika od pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, Komisija dobija izričito ovlašćenje da pribavi podatke o eventualnoj osuđivanosti sticaoca, kao i informacije od drugih državnih organa, uključujući organ nadležan za sprječavanje pranja novca.

Članom 11 mijenja se član 34 u cilju propisivanja dodatnih obaveza obavještanja Komisije o promjenama kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje. Naslov člana se mijenja kako bi obuhvatio sve vrste promjena, a ne samo smanjenje kvalifikovanog učešća.

Dodavanjem stava 2 propisuje se obaveza društva za upravljanje da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom sticanju ili otuđenju kvalifikovanog učešća kojim se prelazi ili pada ispod zakonom propisanih pragova (10%, 20%, 30% ili 50%). Na ovaj način se obezbjeđuje pravovremena informisanost regulatora i omogućava efikasan nadzor nad promjenama u vlasničkoj strukturi koje mogu uticati na upravljanje i stabilnost društva.

Stavom 3 se uvodi obaveza godišnjeg dostavljanja spiska svih akcionara i imalaca kvalifikovanog učešća, sa stanjem na dan 1. januara. Time se obezbjeđuje redovno ažuriranje podataka o vlasništvu i dodatna kontrola eventualnih promjena koje nijesu bile blagovremeno prijavljene.

U Poglavlju III. ORGANIZACIONI ZAHTEJEVI DRUŠTVA ZA UPRAVLJANJE koje se odnosi na članove 44 do 57, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 12 mijenja se član 44 u cilju unapređenja opštih organizacioni uslovi koje društvo za upravljanje mora da ispuni, posebno u dijelu upravljanja informacionim i komunikacionim tehnologijama (u daljem tekstu: IKT), neprekidnošću poslovanja i digitalnom operativnom otpornosti. Ove dopune uvode standarde usklađene sa propisima EU koji uređuju digitalnu operativnu otpornost finansijskog sektora (DORA).

Dodavanjem nove tačke 6 u stavu 1 uvodi se obaveza uspostavljanja i redovnog održavanja pouzdanih i bezbjednih IKT sistema i alata, prilagođenih obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje. Time se dodatno naglašava značaj IKT infrastrukture za stabilno pružanje usluga penzione štednje.

Novim stavom 6 propisuje se obaveza društva da posebno uredi ključne elemente digitalne operativne otpornosti: upravljanje IKT rizicima, bezbjednost i integritet podataka, planove oporavka i kontinuiteta, ispitivanje otpornosti i upravljanje rizicima IKT trećih lica.

Novim stavom 7 detaljno se uređuje sadržina ugovora sa pružaocima IKT usluga, kako bi se obezbijedila puna kontrola, bezbjednost podataka i neometano poslovanje

društva. Ugovori moraju da sadrže obaveze o prijavljivanju značajnih IKT incidenata i jasno definisana prava pristupa i nadzora.

Novi stav 8 uvodi obavezu hitnog obavješćavanja Komisije o značajnim IKT incidentima, najkasnije u roku od 24 sata od saznanja, kao i dostavljanje završnog izvještaja. Ova mjera poboljšava nadzor i pravovremenu reakciju na incidente koji mogu ugroziti podatke članova fonda ili kontinuitet poslovanja.

Novim stavom 9 se propisuje da Komisija pravilima bliže uređuje standarde i procedure za upravljanje IKT rizicima, testiranje digitalne otpornosti i saradnju sa pružaocima IKT usluga, kao i kriterijume za utvrđivanje značajnih IKT incidenata.

Ovim izmjenama član 44 se usklađuje sa savremenim zahtjevima digitalne bezbjednosti i značajno jača zaštita korisnika, kontinuitet usluga i otpornost društava za upravljanje u digitalnom okruženju.

Članom 13 uvodi se novi stav 5 kojim se proširuju obaveze viših rukovodilaca društva za upravljanje tako da, osim praćenja efikasnosti politika, mjera i postupaka u skladu sa relevantnim propisima, moraju redovno da procjenjuju i efikasnost upravljanja mrežnim i informacionim sistemima i IKT rizicima. Prethodno je uvedeno u cilju usklađivanja sa savremenim zahtjevima digitalne operativne otpornosti i povećane zavisnosti poslovnih funkcija od IKT sistema. Uključivanjem IKT oblasti u obaveze nadzora višeg rukovodećeg kadra obezbjeđuje se da rukovodioci blagovremeno identifikuju i otklanjaju nedostatke u digitalnom okruženju, što je ključno za kontinuitet pružanja usluga, zaštitu podataka članova fonda i stabilnost poslovanja društva za upravljanje.

Renumerisanjem ostalih stavova (5, 6 i 7) obezbjeđuje se tehnička dosljednost teksta.

Članom 14 mijenja se član 50 na način da se unapređuje okvir upravljanja rizicima u društvima za upravljanje, posebno kroz uključivanje rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, jačanje upravljanja IKT rizicima i preciziranje obaveza u pogledu procjene kreditne sposobnosti izdavalaca.

Izmjenom stava 1 propisuje se da sistem upravljanja rizicima obuhvata i upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma.

U stavu 3 dodaje se tačka 10 u ciju uvođenja IKT rizika, čime se dodatno naglašava značaj upravljanja rizicima vezanim za mrežne i informacione sisteme i digitalne procese.

Dodavanjem novog stava 7 propisuje se obaveza društva za upravljanje da identifikuje, procjenjuje, prati i upravlja IKT rizicima kojima je izloženo, uključujući rizike od ispada sistema, sajber napada, gubitka podataka i drugih digitalnih poremećaja. Cilj ove izmjene je da se obezbijedi digitalna operativna otpornost i kontinuitet poslovanja, u skladu sa savremenim standardima bezbjednosti u finansijskom sektoru.

Dodavanjem stava 8 uvodi se obaveza uspostavljanja pisane politike o korišćenju kreditnih rejtinga u procesu upravljanja rizicima, čime se jasno određuju uslovi i ograničenja pod kojima se eksterni kreditni rejting može koristiti. Time se jača odgovornost društva za upravljanje da se ne oslanja nekritički na rejting agencije, već da razvija interne procjene rizika.

Novi stav 9 dodatno precizira obavezu društva da redovno preispituje pouzdanost i ažurnost korišćenih kreditnih rejtinga i da dokumentuje razloge za njihovo prihvatanje ili odbacivanje u procesu procjene kreditne sposobnosti izdavalaca. Ova dopuna uvodi viši nivo interne kontrole i transparentnosti u upravljanju kreditnim rizikom.

Dodavanjem stava 10 propisuje se obaveza obezbjeđivanja odgovarajućih stručnih kapaciteta i resursa za sprovođenje sopstvenih procjena kreditne sposobnosti, nezavisno od eksternih kreditnih rejtinga, čime se obezbjeđuje sveobuhvatniji i kvalitetniji proces upravljanja rizikom.

Dosadašnji stav 7 postaje stav 11, shodno tehničkom usklađivanju teksta.

Član 15 mijenja član 56 Zakona uvođenjem stava 12 sa obavezom da društvo za upravljanje, prilikom javne objave informacija o bonusima iz stava 11, iste podatke istovremeno dostavi Komisiji radi njihove objave putem Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP). Ova dopuna obezbjeđuje usklađenost sa propisima EU o transparentnosti i standardizovanoj dostupnosti finansijskih informacija.

U okviru tehničkog usklađivanja, riječ „trebaju“ zamjenjuje se riječju „moraju“, čime se terminološki precizira obavezan karakter odredbe. Takođe se vrši odgovarajuće renumerisanje stava.

U Poglavlju IV. DOBROVOLJNI PENZIONI FOND koje se odnosi na članove 57 do 72, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Član 16 mijenja član 58 stav 2 Zakona uvodeći novu tačku 5 kojom se propisuje obaveza dostavljanja statuta fonda kao dijela dokumentacije za dobijanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda, radi potpunijeg i preciznijeg propisivanja njegovog pravnog okvira.

Članom 17 mijenja se član 62 Zakona u cilju dopunjavanja i preciziranja uslova za pristupanje dobrovoljnim penzionim fondovima.

Dodavanjem novog stava 5 uvode se izuzeci od pravila da otvoreni fond mora da prihvati svaku prijavu za članstvo. Propisuje se da društvo za upravljanje može da odbije sklapanje ugovora o članstvu u slučajevima kada postoje rizici ili ograničenja utvrđena propisima o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kada su uvedene međunarodne mjere ograničavanja, te kada potencijalni član odbije da dostavi propisane podatke ili kada su međusobni odnosi ozbiljno narušeni. Na ovaj način obezbjeđuje se

usklađenost sa obavezama iz oblasti praćenja rizika i sprečavanja zloupotreba finansijskog sistema.

Izmjenom dosadašnjeg stava 5, koji postaje stav 6, proširuje se i precizira krug lica koja mogu pristupiti zatvorenom fondu. Novim tekstom jasno se obuhvataju bivši članovi sindikata ili drugih organizacija koje su pokrovitelji fonda, kao i samozaposlena lica, čime se pravno uređuje šira, ali precizna kategorija potencijalnih članova zatvorenih fondova.

Dodavanjem novog stava 7 propisuje se obaveza društva za upravljanje da pisano obavijesti potencijalnog člana o odbijanju sklapanja ugovora o članstvu. Ova odredba povećava transparentnost postupanja društva i štiti prava lica koja podnose zahtjev za članstvo.

Shodno izvršenim dopunama i tehničkom usklađivanju, dosadašnji st. 6-16 postaju st. 8-18.

Članom 18 dodaju se novi članovi 63a - Jednak tretman žena i muškaraca u dobrovoljnoj penzionoj štednji i 63b - Ravnopravnost uslova članstva u fondu.

Uvođenjem novih članova 63a i 63b uvodi se sveobuhvatan okvir kojim se obezbjeđuje jednak tretman žena i muškaraca u dobrovoljnoj penzionoj štednji i sprječava bilo kakva diskriminacija zasnovana na polu, u skladu sa evropskim standardima i međunarodnim obavezama Crne Gore u oblasti rodne ravnopravnosti.

Članom 63a propisuje se da se statut fonda i postupanje društva za upravljanje ne smiju primjenjivati na način koji bi doveo do direktne ili indirektno rodne diskriminacije u ostvarivanju prava iz dobrovoljne penzione štednje. Navode se konkretne situacije u kojima ne smije doći do nejednakog tretmana, uključujući sticanje i trajanje članstva, uslove u slučaju roditeljskog odsustva, visinu doprinosa i određivanje penzija. Izuzetak se omogućava samo kod zatvorenih fondova sa definisanim primanjima, kada su aktuarski obračuni koji se razlikuju prema polu nužni radi pravilnog izračunavanja obaveza fonda.

Članom 63b propisuje se da se članstvo u fondu nudi na jednakim i ravnopravnim osnovama svim licima, uz obavezu društva za upravljanje da sve izmjene uslova članstva budu donijete u skladu sa statutom i prospektom fonda i da budu javno objavljene. Time se jača transparentnost i zaštita prava članova u pogledu pristupa informacijama.

Članom 19 mijenja se član 69 stav 1 tačka 7 dodavanjem mogućnosti ulaganja u nepokretnosti na teritoriji Evropske unije. Ova izmjena ima za cilj unapređenje investicionih mogućnosti dobrovoljnih penzionih fondova kroz proširenje spektra dozvoljenih ulaganja i omogućavanje diversifikacije portfolija na širem geografskom području. Uključivanjem nepokretnosti koje se nalaze na teritoriji Evropske unije stvara se pravni osnov za ulaganja u stabilna i transparentna tržišta nekretnina van Crne Gore, što može doprinijeti većoj sigurnosti i dugoročnoj održivosti prinosa za članove fondova.

Takođe, izmjena je u funkciji postepenog usklađivanja sa regulatornim okvirima i standardima koji važe u državama članicama Evropske unije.

U Poglavlju V. DEPOZITAR koje se odnosi na članove 72 do 81, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 20 dopunjuje se član 72 Zakona uvođenjem dodatne obaveze depozitara u oblasti digitalne operativne otpornosti, u skladu sa savremenim regulatornim standardima i propisima koji uređuju bezbjednost mrežnih i informacionih sistema u finansijskom sektoru.

Dodavanjem novog stava 13 uvodi se obaveza depozitara da uspostavi, primjenjuje i redovno ažurira politike i procedure za upravljanje IKT rizicima, bezbjednošću mrežnih i informacionih sistema, kontrolom pristupa, upravljanjem promjenama i zaštitom podataka. Ova dopuna usklađuje djelovanje depozitara sa standardima digitalne operativne otpornosti, obezbjeđuje sistematično upravljanje tehnološkim rizicima i podiže nivo zaštite imovine fonda i podataka članova.

Dodavanjem stava 14 propisuje se obaveza depozitara da uspostavi i održava politike kontinuiteta poslovanja i IKT oporavka, uključujući planove za nepredvidljive okolnosti i redovno testiranje tih planova. Na ovaj način jača se sposobnost depozitara da obezbijedi nesmetano obavljanje povjerenih funkcija čak i u uslovima tehničkih ili bezbjednosnih poremećaja, što ima direktan značaj za sigurnost dobrovoljnih penzionih fondova.

Stavom 15 uvodi se dužnost depozitara da Komisiju obavijesti o svakom značajnom incidentu informacione bezbjednosti u roku od najviše 24 sata od saznanja za incident. Ova obaveza omogućava blagovremeno reagovanje nadzornog organa i minimiziranje rizika po stabilnost sistema, integritet podataka i pružanje usluga penzione štednje. Propisuje se i dostavljanje završnog izvještaja sa analizom uzroka i preduzetim mjerama sanacije, čime se obezbjeđuje transparentnost i praćenje otklanjanja posljedica incidenta.

Dodavanjem stava 16 ovlašćuje se Komisija da pravilima detaljno uredi kriterijume za procjenu značajnosti incidenata, način, rokove i sadržinu prijava incidenta koje depozitari dostavljaju. Time se obezbjeđuje jedinstven, jasan i standardizovan postupak prijavljivanja, usklađen sa međunarodnim praksama i regulatornim zahtjevima iz oblasti digitalne operativne otpornosti.

U Poglavlju VI. IZVJEŠTAVANJE I JAVNA PROMOCIJA koje se odnosi na članove 81 do 103, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 21 dopunjuje se član 81 dodavanjem novog stava 5 kojim se uvodi obaveza društva za upravljanje koje upravlja zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom da, prilikom javne objave izvoda iz periodičnih i godišnjih izvještaja, iste informacije

istovremeno dostavi Komisiji radi objave putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP).

Ova dopuna uvodi standardizovan evropski mehanizam za transparentnost i dostupnost podataka, u skladu sa Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke, obezbjeđujući jedinstven pristup ključnim informacijama o poslovanju fondova i usklađivanje domaćeg sistema sa praksama EU.

U Poglavlju VII. ZATVORENI PENZIONI FOND koje se odnosi na članove 103 do 125, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 22 dodaje se novi član 106a - Upravljanje zatvorenim fondom drugih društava za upravljanje osnovanih u državama članicama, kojim se precizno uređuje mogućnost da zatvorenim dobrovoljnim penzionim fondom, čiji su pokrovitelji iz Crne Gore, može upravljati i društvo za upravljanje iz druge države članice koje posjeduje dozvolu za obavljanje te aktivnosti u skladu sa propisima svoje matične države.

Ovom odredbom omogućava se ulazak kvalifikovanih EU društava za upravljanje na crnogorsko tržište zatvorenih fondova, čime se povećava konkurencija, dostupnost stručnosti i mobilnost usluga u skladu sa pravilima EU o slobodi pružanja usluga. Istovremeno se propisuje da se sve odredbe zakona koje se odnose na društva za upravljanje iz druge države članice primjenjuju i na društva obuhvaćena ovim članom, čime se obezbjeđuje jednak regulatorni tretman i dosljedan nadzor.

Članom 23 mijenja se član 114 Zakona, na način da se izmjenom stava 3 precizira objavljivanje izjave o načelima ulaganja tako da se naglasi obaveza društva za upravljanje da obezbijedi da informacija bude dostupna svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda, bez obzira na način objave. Time se unapređuje transparentnost i dostupnost ključnih informacija o politici ulaganja.

Dodavanjem novog stava 6 uvodi se obaveza da se izjava o načelima ulaganja, prilikom objavljivanja, istovremeno dostavlja Komisiji radi objave putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP). Ova dopuna obezbjeđuje usklađenost sa evropskim standardima transparentnosti i omogućava centralizovan pristup informacijama o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondovima.

Članom 24 dodaju se novi članovi 114a - Format i način dostavljanja informacija za Jedinствenu pristupnu tačku i 114b - Identifikaciona oznaka pravnog lica.

Uvođenjem članova 114a i 114b uređuje se obaveza društava za upravljanje da ključne informacije o poslovanju zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova dostavljaju Komisiji u standardizovanom elektronskom formatu, radi njihove objave putem Jedinствene evropske pristupne tačke (ESAP), u skladu sa Direktivom (EU) 2023/2864 Evropskog

parlamenta i Vijeća od 13. decembra 2023. godine o izmjeni određenih direktiva u pogledu uspostavljanja i funkcionisanja jedinstvene evropske pristupne tačke.

Član 114a propisuje da društva za upravljanje koja upravljaju zatvorenim fondovima moraju istovremeno sa javnom objavom informacija (politika nagrađivanja, izvještaji o poslovanju fonda, finansijski izvještaji i izjava o načelima ulaganja) dostaviti te informacije Komisiji kao tijelu za prikupljanje podataka za ESAP. Određuje se obaveza korišćenja otvorenih i mašinski čitljivih formata, čime se obezbjeđuje transparentnost, interoperabilnost i lakoća obrade podataka. Komisiji se daje ovlašćenje da pravilima utvrdi tehničke standarde, formate i metapodatke. Takođe se omogućava da društva za upravljanje otvorenim fondovima dobrovoljno dostavljaju podatke u ESAP sistem, čime se podstiče šira transparentnost.

Član 114b uvodi obavezu da društva za upravljanje zatvorenim fondovima i sami zatvoreni fondovi pribave i održavaju jedinstvenu identifikacionu oznaku pravnog lica (LEI), u skladu sa međunarodnim standardima. LEI kod obezbjeđuje pouzdanu identifikaciju učesnika na finansijskom tržištu i mora se koristiti pri svakoj dostavi i objavi podataka prema ESAP-u. Komisija pravilima propisuje način dostavljanja i upotrebe LEI oznake.

Članom 25 vrši se terminološko usklađivanje u članu 115, tako što se riječ „jamstvima“ zamjenjuje pravilnim izrazom „jemstvima“, u skladu sa važećim pravopisnim i pravnim standardima crnogorskog jezika. Ova izmjena ima tehnički karakter i ne utiče na sadržinu niti primjenu norme.

Članom 26 vrši se izmjena u članu 118 stav 3 tačka 2 koja je tehničkog karaktera i ne utiče na sadržinu ni primjenu norme. Naime, riječi „u valutama različitim od one u kojoj su izražene obaveze“ mijenjaju se sa „u valutama koje se razlikuju od valute u kojoj su izražene obaveze“.

Članom 27 vrši se tehnička izmjena u članu 119, kojom se riječ „sa“ zamjenjuje riječju „s“, radi pravopisnog usklađivanja teksta zakona. Ova izmjena nema materijalni uticaj na sadržinu norme, već služi isključivo preciznijem i pravilnijem normiranju.

U Poglavlju IX. NADZOR koje se odnosi na članove 128 do 146, izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 28 mijenja se član 130 na način da se proširuje nadležnost Komisije u dijelu sprovođenja testova otpornosti na stres, tako što se pored finansijskih stres-testova uvodi i nadzor nad sprovođenjem testiranja digitalne operativne otpornosti IKT sistema i procesa društava za upravljanje i zatvorenih fondova.

Ova dopuna je usklađena sa savremenim evropskim pravilima o digitalnoj operativnoj otpornosti finansijskih subjekata (DORA), te omogućava Komisiji da procijeni sposobnost društava i fondova da funkcionišu u uslovima ozbiljnih tehnoloških poremećaja ili sajber incidenata. Propisuje se proporcionalna primjena, u zavisnosti od veličine, prirode i

složenosti subjekta. Istovremeno se zadržava i obaveza Komisije da koristi druge nadzorne alate radi pravovremenog utvrđivanja pogoršanja finansijskih uslova i praćenja otklanjanja uočenih nedostataka.

Članom 29 vrši se izmjena člana 136 ispravkom u jeziku i stilu. Naime, riječ „izreče“ zamjenjuje se gramatički ispravnijom i standardnom formom „izrekne“. Ova intervencija je tehničke prirode i nema uticaja na sadržinu niti primjenu zakonske norme, već obezbjeđuje jezičku pravilnost i usklađenost teksta zakona.

Član 30 mijenja član 137 stav 2 u cilju preciziranja pravnog subjekta na koji se mjera ograničavanja ili zabrane raspolaganja imovinom može odnositi. Umjesto formulacije „depozitaru koji se nalazi na teritoriji Crne Gore“, uvodi se jasniji izraz „depozitaru sa sjedištem u Crnoj Gori“, čime se otklanja mogućnost različitog tumačenja i obezbjeđuje terminološka usklađenost sa propisima koji uređuju poslovanje kreditnih institucija i drugih finansijskih subjekata.

Članom 31 se uvode novi st. 4 i 5 u članu 139 Zakona. Na taj način se omogućava usklađivanje postupanja Komisije sa zahtjevima Jedinствене evropske pristupne tačke (ESAP). Time se propisuje obaveza da informacije o izrečenim nadzornim mjerama budu dostupne i putem ESAP-a, u elektronskom formatu pogodnom za automatsko čitanje i obradu podataka. Ovim se obezbjeđuje veća transparentnost, dostupnost i standardizacija podataka na nivou EU, dok se Komisiji daje ovlaštenje da pravilima precizno uredi tehničke formate, metapodatke, rokove i način dostavljanja informacija.

Članom 32 vrši se izmjena člana 143 stav 5 Zakona, koja predstavlja terminološko i stilsko usklađivanje postojeće odredbe, bez promjene njenog materijalnog sadržaja. Novim tekstom se jasnije i preciznije formuliše obaveza Komisije da pokrene sudsku likvidaciju dobrovoljnog penzionog fonda u situaciji kada nije moguće izvršiti raspored članova u drugi fond sa sjedištem u Crnoj Gori. Cilj je povećanje jasnoće propisa i uklanjanje potencijalnih nedoumica u tumačenju norme, pri čemu se suština zakonskog rješenja u potpunosti zadržava.

U poglavlju X. KAZNENE ODREDBE koje se odnosi na članove 146 do 150 izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 33 mijenja se član 146 zbog izmjena i dopuna zakona odnosno radi usklađivanja sa istim.

Članom 34 mijenja se član 147 zbog izmjena i dopuna zakona odnosno radi usklađivanja sa istim.

U poglavlju XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE koje se odnosi na članove 150 do 156 izvršene su sljedeće izmjene i dopune:

Članom 35 mijenja se član 151 stav 1 Zakona. Izmjenom ovog stava vrši se terminološko i stilsko preciziranje obaveza društava za upravljanje u vezi sa

usklađivanjem poslovanja i akata sa novim zakonom. Ova izmjena ne mijenja sadržinu obaveze već doprinosi većoj jasnoći i pravnoj sigurnosti u primjeni norme.

Članom 36 mijenja se član 152 stav 1 Zakona. Izmjena je terminološke i stilske prirode, bez izmjene materijalne obaveze, i doprinosi boljoj razumljivosti i pravilnoj primjeni propisa.

Članom 37 mijenja se član 154 zakona, zbog izmjena i dopuna zakona odnosno radi usklađivanja sa istim, u cilju otklanjanja nejasnoća, a u odnosu na odloženu primjenu.

Članom 38 propisano je stupanje na snagu Zakona.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nijesu potrebna finansijska sredstva iz budžeta Crne Gore.

VI. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Postojeći zakonski okvir ne obezbjeđuje potpuno usklađivanje sa najnovijom pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti finansijskih usluga, što predstavlja prepreku za ispunjavanje završnih obaveza u vezi sa privremenim zatvaranjem Poglavlja 9 – Finansijske usluge. Preostali zahtjevi iz Direktive (EU) 2022/2556, Direktive (EU) 2023/2864 i drugih relevantnih propisa EU mogu se implementirati isključivo izmjenama zakona, zbog čega je neophodno pravovremeno dopuniti regulatorni okvir.

Ukoliko se ove izmjene ne usvoje u kratkom roku, ostale bi pravne praznine u oblasti digitalne operativne otpornosti, razmjene i objavljivanja informacija putem ESAP-a, što bi moglo negativno uticati na ocjenu ispunjenosti privremenih mjerila. Zbog toga je hitno donošenje ovog akta jedini način da se obezbijedi potpuna usklađenost i omogućiti nastavak procesa pristupanja u dijelu finansijskih usluga.

**PREGLED ODREĐABA ZAKONA O DOBROVOLJNIM PENZIONIM FONDOVIMA
(„SLUŽBENI LIST CG“, BR. 15/25 I 117/25) ČIJE IZMJENE I DOPUNE SE PREDLAŽU**

Značenje izraza

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu, imaju sljedeća značenja:

- 1) institucija za profesionalnu penzijsku štednju je društvo za upravljanje i/ili zatvoreni penzioni fond koji posluje na osnovu uplata doprinosa i koji je osnovan odvojeno od pokrovitelja radi obezbjeđivanja penzija na osnovu sporazuma ili ugovora sklopljenog:
 - a) pojedinačno ili kolektivno između jednog ili više poslodavaca i jednog ili više zaposlenih ili njihovih predstavnika, ili
 - b) pojedinačno ili kolektivno sa samozaposlenim licima, u skladu sa zakonom Crne Gore i države članice domaćina;
- 2) penziona šema predstavlja sva prava i obaveze, koji se zasnivaju na pravilima, propisima, sporazumima, ugovorima ili izjavama, odnosno kojima se uređuje pravo i uslovi na penzionu štednju u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 3) otvoreni fond je dobrovoljni penzioni fond u koji se, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, mogu učlaniti sva fizička lica;
- 4) zatvoreni fond je dobrovoljni penzioni fond u koji se, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, mogu učlaniti fizička lica koja su zaposlena kod poslodavca ili su članovi sindikata, članovi udruženja samostalnih djelatnosti ili samozaposlena lica;
- 5) zatvoreni penzioni fond sa definisanim primanjima znači zatvoreni fond koji pokriva biometrijske rizike ili garantuje investicioni rezultat ili određeni nivo penzione štednje;
- 6) pokrovitelj je pravno ili fizičko lice, uključujući i sindikate, udruženja samostalnih djelatnosti kao i druge subjekte, koji u svojstvu poslodavca ili samozaposlenog lica ili na drugi odgovarajući način učestvuje u osnivanju zatvorenog fonda i uplaćuje doprinose u zatvoreni fond u ime i za račun članova fonda, a koji mora uvijek biti pravno odvojen od zatvorenog fonda, kako bi se obezbijedila zaštita članova fonda i korisnika penzione štednje u slučaju stečaja pokrovitelja i u slučaju da pokrovitelj kompanija garantuje isplatu penzione štednje, pokrovitelj se obavezuje na redovno finansiranje;
- 7) penziona štednja je periodična isplata u novcu koja se isplaćuje licu koje je ostvarilo pravo na nju nakon ispunjavanja uslova propisanih ovim zakonom, pri čemu isplate mogu imati oblik doživotnih isplata, periodičnih isplata, jednokratnih isplata ili kombinacije navedenog;
- 8) pravo na penzionu štednju je pravo koje član dobrovoljnog penzionog fonda i korisnik penzione štednje imaju u skladu sa ovim zakonom;
- 9) stečeno pravo na penzionu štednju je stečeno pravo na penzionu štednju u skladu sa ovim zakonom;
- 10) član fonda je lice koje je pristupilo fondu na osnovu sklopljenog ugovora o članstvu sa društvom za upravljanje, uplatilo je ili je za to lice uplaćen prvi doprinos,

- koje je upisano u registar članova fonda, na osnovu čega ostvaruje ili će ostvariti pravo na penzionu štednju, u skladu sa odredbama penzione šeme;
- 11) korisnik penzione štednje je lice koja prima penzionu štednju;
- 12) potencijalni član zatvorenog fonda je lice koje ispunjava uslove za sklapanje ugovora o članstvu u fondu;
- 13) upućeni radnik je lice koje je upućeno na rad u drugu državu članicu i na koje se primjenjuje crnogorsko zakonodavstvo o socijalnom osiguranju za vrijeme rada u toj državi;
- 14) radnik na odlasku je član zatvorenog fonda kod kojeg je došlo do prestanka radnog odnosa radi odlaska na rad u drugu državu članicu, a koji još nije ispunio uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu;
- 15) korisnik odložene penzione štednje je član zatvorenog penzionog fonda kod kojeg je došlo do prestanka radnog odnosa zbog odlaska na rad u drugu državu članicu, a koji je ispunio uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju u skladu sa ovim zakonom, ali još uvijek ne prima penzionu štednju;
- 16) pravo na penzionu štednju u stanju mirovanja je stečeno pravo na penzionu štednju ispunjenjem uslova za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu korisnika odložene penzione štednje;
- 17) doprinos znači svaku uplatu u dobrovoljni penzioni fond koji je izvršen ili se smatra izvršenim;
- 18) biometrijski rizici su rizici povezani sa smrću, invaliditetom ili dugim životnim vijekom;
- 19) matična država članica je država članica u kojoj je registrovano sjedište društva za upravljanje, ili ona država članica u kojoj mu je izdata dozvola za rad i iz koje se vodi poslovanje društva;
- 20) država članica domaćin je država članica različita od matične države članice čije se radno i socijalno zakonodavstvo, u dijelu koji se odnosi na penzionu šemu, primjenjuje na odnos između pokrovitelja i članova zatvorenog fonda;
- 21) država članica je država članica Evropske unije ili država potpisnica Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru;
- 22) društvo prenosilac je institucija za penzionu štednju zaposlenih koja u cjelosti ili djelimično prenosi obaveze i prava penzione šeme, tehničke rezerve kao i pripadajuću imovinu ili njenu novčanu protivrijednost, na instituciju za profesionalnu penzionu štednju koja je registrovana ili ima dozvolu za rad u drugoj državi članici;
- 23) društvo primalac je institucija za profesionalnu penzionu štednju koja u cjelosti ili djelimično prima obaveze i prava penzione šeme, tehničke rezerve kao i pripadajuću imovinu ili njenu novčanu protivrijednost, od institucije za profesionalnu penzionu štednju koja je registrovana ili ima dozvolu za rad u drugoj državi članici;
- 24) uređeno tržište je uređeno tržište kako je definisano odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 25) multilateralna trgovinska platforma ili MTP je multilateralna trgovinska platforma ili MTP kako je definisana odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;

- 26) organizovana trgovinska platforma ili OTP je organizovana trgovinska platforma ili OTP kako je definisana odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala;
- 27) trajni nosač podataka je svako sredstvo koje omogućava članu fonda ili korisniku penzione štednje čuvanje informacija naslovljenih na njega lično, na način da mu budu dostupne za buduću upotrebu i tokom perioda koje odgovara namjeni tih informacija a koje mu omogućavaju neizmijenjenu reprodukciju sačuvanih informacija;
- 28) ključna funkcija, u okviru sistema upravljanja, znači kapacitet za obavljanje praktičnih zadataka koje obuhvataju funkciju upravljanja rizicima, funkciju interne revizije i aktuarsku funkciju, kada je to primjenjivo;
- 29) prekogranično obavljanje djelatnosti je upravljanje penzionom šemom, u kojem se na odnos između pokrovitelja i članova fonda kao i korisnika penzione štednje primjenjuje socijalno i radno pravo države članice koja nije matična država članica;
- 30) informativni prospekt je izjava društva za upravljanje penzionim fondom koja sadrži cjelovitu, tačnu i objektivnu informaciju o dobrovoljnom penzionom fondu i društvu koje upravlja tim fondom, a na osnovu koje potencijalni član fonda može da donese odluku o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu;
- 31) ključne informacije za člana fonda su dokument fonda koji sadrži odgovarajuće informacije o najvažnijim karakteristikama fonda, kao što su vrsta ulaganja i mogući rizici;
- 32) istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda predstavlja povlačenje sredstava sa ličnog računa člana fonda umanjanih za iznos naknade;
- 33) depozitar je subjekt koji pruža usluge depozitara u skladu sa ovim zakonom;
- 34) UCITS fond je subjekt za zajednička ulaganja u prenosive hartije od vrijednosti u skladu sa zakonom koji uređuje otvorene investicione fondove sa javnom ponudom;
- 35) kvalifikovano učešće je svako posredno ili neposredno učešće u društvu za upravljanje koje predstavlja 10% ili više učešća u osnovnom kapitalu ili glasačkim pravima, ili koje omogućava ostvarivanje značajnog uticaja na upravljanje društvom za upravljanje;
- 36) povezana lica su lica koja su međusobno povezana:
- krvnim srodstvom u pravoj liniji bez obzira na stepen i u pobočnoj liniji do drugog stepena, tazbinskim srodstvom do prvog stepena, kao i usvojitelj i usvojenik;
 - bračnom ili vanbračnom zajednicom;
 - upravljački ili putem kapitala, tako da jedno lice ili više lica zajedno imaju udjele, akcije ili druga prava na osnovu kojih učestvuju pri upravljanju drugim licem sa najmanje 40% glasačkih prava;
 - upravljački ili putem kapitala, tako da jedno lice kod dva ili više lica ima udjele, akcije ili druga prava na osnovu kojih učestvuju pri upravljanju svakoga od njih sa najmanje 40% glasačkih prava;
 - tako što su zaključila ugovor da zajednički djeluju prema emitentu;

37) prenos računa označava prenos imovine sa ličnog računa člana fonda iz jednog fonda u drugi;

38) relevantno lice u odnosu na društvo za upravljanje je:

a) fizičko lice na rukovodećoj poziciji u društvu za upravljanje ili lice koje je član društva za upravljanje, član odbora direktora, zastupnik društva za upravljanje ili nosilac ključne funkcije društva za upravljanje;

b) zaposleni društva za upravljanje ili zaposleni pravnog lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo svoje poslove, koji je uključen u djelatnost koju društvo za upravljanje obavlja;

c) svako fizičko lice čije su usluge stavljene na raspolaganje i u nadležnosti su društva za upravljanje, koje je uključeno u djelatnost koju obavlja društvo za upravljanje;

39) Komisija za tržište kapitala je nadležno tijelo koje ima nadzor nad osnivanjem i poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda;

40) EIOPA je Evropska agencija za nadzor osiguranja i profesionalnog penzijskog osiguranja;

41) ESMA je Evropska agencija za nadzor hartija od vrijednosti i tržišta kapitala;

42) EBA je Evropska agencija za nadzor banaka;

43) Evropska nadzorna tijela zajedno čine EIOPA, ESMA i EBA;

44) ESRB je Evropski odbor za sistemski rizik.

Nadzor Komisije za tržište kapitala

Član 9

(1) Nadzor nad osnivanjem i poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda vrši Komisija za tržište kapitala (u daljem tekstu: Komisija), u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje tržište kapitala.

(2) Protiv rješenja Komisije može se pokrenuti upravni spor.

Kapital i akcije

Član 13

(1) Osnovni kapital društva za upravljanje ne može biti manji od 250.000 eura.

(2) Osnovni kapital iz stava 1 ovog člana uplaćuje se u cjelosti prije upisa društva za upravljanje u Centralni registar privrednih subjekata.

(3) Osnovni kapital ne smije da potiče iz zajmova ili kredita, niti može da bude opterećen.

(4) Ako se društvo za upravljanje osniva i posluje kao akcionarsko društvo, sve akcije društva za upravljanje moraju glasiti na ime, izdaju se u nematerijalizovanom obliku i nije moguće izdati povlašćene akcije.

(5) Društvo za upravljanje je dužno da tokom svog poslovanja održava osnovni kapital u iznosu iz stava 1 ovog člana.

- (6) Društvo za upravljanje je dužno da bez odlaganja obavijesti Komisiju o svakom smanjenju osnovnog kapitala ispod nivoa utvrđenog u stavu 1 ovoga člana.
- (7) Ako se u roku koji utvrdi Komisija, a koji ne smije biti duži od šest mjeseci, osnovni kapital ne poveća na potreban nivo, Komisija će oduzeti dozvolu za rad društvu za upravljanje.

Uslovi za imenovanje izvršnog direktora

Član 16

- (1) Za izvršnog direktora društva za upravljanje može se imenovati lice:
 - 1) koje ima odgovarajuće stručne kvalifikacije, sposobnost i iskustvo potrebno za vođenje poslova društva za upravljanje penzionim fondom;
 - 2) koje ima najmanje VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja u obimu 180 kredita CSPK-a;
 - 3) koje ima dobar ugled i integritet;
 - 4) nad čijom imovinom kao dužnika nije otvoren, ne vodi se, niti je sproveden stečajni postupak, odnosno nije pokrenut i ne vodi se predstečajni postupak, osim ako Komisija ocijeni da je to lice svojim nesavjesnim ili nestručnim radom i postupanjem uticalo na otvaranje stečaja, odnosno pokretanje predstečajnog postupka;
 - 5) koje nije bilo član nadzornog odbora, član uprave ili lice na drugom rukovodećem položaju u društvu za upravljanje penzionim fondom ili drugom privrednom društvu kada je nad njim otvoren stečajni postupak ili pokrenut predstečajni postupak, donijeta odluka o prisilnoj likvidaciji ili kojem je oduzeta dozvola za rad, osim ako Komisija ocijeni da je to lice svojim nesavjesnim ili nestručnim radom i postupanjem uticalo na otvaranje stečaja, pokretanje predstečajnog postupka ili prisilne likvidacije ili oduzimanje, odnosno ukidanje dozvole za rad;
 - 6) kojem Komisija, Centralna banka Crne Gore ili drugo srodno nadzorno tijelo iz Crne Gore, drugih država članica i trećih država nije odbilo da izda saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave, ili ako je odbilo, proteklo je najmanje godinu dana od dana donošenja odluke kojom se odbija zahtjev za izdavanje saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave;
 - 7) za koje je na osnovu dosadašnjeg ponašanja moguće opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati poslove izvršnog direktora društva za upravljanje;
 - 8) koje ispunjava opšte uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;
 - 9) koje nije pravosnažno osuđivano na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci;
 - 10) protiv kojeg se ne vodi krivični postupak.
- (2) Pod iskustvom iz stava 1 tačka 1 ovog člana podrazumijeva se najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima u oblasti finansija i finansijskih tržišta.
- (3) Smatra se da lice ispunjava uslov neosuđivanosti iz stava 1 tačka 9 ovog člana i ako nije pravosnažno osuđeno za kaznena djela iz zakona drugih država članica i trećih država koja po svom opisu odgovaraju tim djelima.

- (4) Pod dokazom iz stava 1 tačka 3 ovog člana podrazumijeva se notarski ovjerena izjava lica na koje se podatak odnosi.
- (5) Pod dokazom iz stava 1 tačka 8 ovoga člana podrazumijeva se uvjerenje nadležnog tijela da kandidat nije pravosnažno osuđen za navedena kaznena djela ili prekršaje, kad je primjenjivo, ili notarski ovjerena izjava lica na koje se podatak odnosi.
- (6) Dokumentacija i potvrde iz st. 4 i 5 ovog člana ne smiju biti starije od tri mjeseca od dana njihovog izdavanja.
- (7) Komisija je ovlašćena da pribavi podatke o pravosnažnoj osuđivanosti podnosioca zahtjeva za člana uprave društva za upravljanje penzionim fondom, za kaznena djela u Crnoj Gori iz kaznene evidencije ministarstva nadležnog za pravosuđe ili iz Evropskog sistema kaznenih evidencija u skladu sa zakonom kojim se uređuju pravne posljedice osude, kaznena evidencija i rehabilitacija.
- (8) Komisija je ovlašćena da zatraži od nadležnih državnih tijela podatke u postupku davanja saglasnosti za obavljanje funkcije izvršnog direktora.
- (9) Bliže uslove za izvršnog direktora društva za upravljanje kojim će detaljnije propisati uslove iz st. 1, 3 i 4 ovog člana kao i dokumentaciju koja se prilaže zahtjevu za davanje saglasnosti za obavljanje funkcije izvršnog direktora propisuje Komisija.

Zahtjev za dobijanje dozvole za rad društva za upravljanje

Član 26

- (1) Dobrovoljnim penzionim fondom može da upravlja samo društvo za upravljanje koje ima dozvolu za rad koju izdaje Komisija (u daljem tekstu: dozvola za rad).
- (2) Društvo za upravljanje podnosi Komisiji zahtjev za dobijanje dozvole za rad nakon održavanja osnivačke skupštine.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana, osnivači društva za upravljanje dostavljaju Komisiji:
 - 1) akt o osnivanju društva za upravljanje;
 - 2) statut društva za upravljanje;
 - 3) poslovni plan za prve tri godine rada društva za upravljanje koji sadrži: planirani obim dobrovoljnih penzionih fondova koje društvo za upravljanje namjerava da osnuje, organizacionu šemu društva, kao i podatke o strukturi zaposlenih;
 - 4) dokaze osnivača da su uplatili iznos novčanog dijela osnovnog kapitala propisan ovim zakonom;
 - 5) dokaze o kadrovskoj, tehničkoj i organizacionoj osposobljenosti društva za upravljanje;
 - 6) predlog za imenovanje članova odbora direktora i izvršnog direktora sa izjavom da prihvataju da obavljaju ove funkcije;
 - 7) dokaze o namjeri zapošljavanja dva investiciona menadžera;
 - 8) druge podatke i dokaze.
- (4) Sadržinu zahtjeva i dokumentacije, kao i dokaze koji se prilažu uz zahtjev za dobijanje dozvole za rad propisuje Komisija.

Dozvola za rad i registar društava za upravljanje

Član 27

- (1) Komisija izdaje dozvolu za rad ako utvrdi da društvo za upravljanje ispunjava propisane uslove.
- (2) Komisija daje saglasnost na akt o osnivanju, statut društva za upravljanje i njihove izmjene i dopune.
- (3) Dozvolu za rad i saglasnosti iz stava 2 ovog člana Komisija izdaje u formi rješenja.
- (4) Društvu za upravljanje oduzeće se dozvola za rad ukoliko ne otpočne sa obavljanjem djelatnosti u roku od 12 mjeseci od dana dobijanja dozvole za rad.
- (5) Komisija vodi registar izdatih dozvola za rad društava za upravljanje.
- (6) Registar izdatih dozvola za rad sadrži naročito:
 - 1) naziv društva za upravljanje;
 - 2) datum izdavanja dozvole za rad;
 - 3) druge podatke koji su u vezi sa dozvolom za rad;
 - 4) ime i adresu izvršnog direktora društva za upravljanje;
 - 5) mjesto u kojem se čuvaju registri i druge evidencije u vezi sa poslovima za koje je izdata dozvola za rad;
 - 6) podatke o suspenziji ili oduzimanju dozvole za rad;
 - 7) imena većinskih akcionara;
 - 8) druge podatke koje propiše Komisija.
- (7) U slučaju prekograničnog obavljanja djelatnosti, u registru društava za upravljanje mora biti navedeno i u kojim državama članicama društvo za upravljanje obavlja djelatnost.
- (8) Informacija iz stava 5 ovog člana mora od strane Komisije biti dostavljena EIOPA-i.

Postupanje po zahtjevu za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća

Član 29

- (1) Komisija u postupku odlučivanja po zahtjevu za dobijanje saglasnosti za sticanje odnosno povećanje kvalifikovanog učešća cijeni podobnost i finansijsko stanje podnosioca zahtjeva na osnovu:
 - 1) poslovne reputacije, kao i pravnog, odnosno finansijskog položaja podnosioca zahtjeva;
 - 2) reputacije i stručnih kvalifikacija lica koja su nosioci upravljačkih funkcija, za podnosioca zahtjeva koji su pravna lica;
 - 3) finansijske stabilnosti podnosioca zahtjeva, s obzirom na vrstu djelatnosti koju obavlja;
 - 4) mogućnosti efikasnog vršenja nadzora nad društvom u kome se vrši sticanje nakon eventualnog izdavanja saglasnosti; i

- 5) mogućnosti da se u vezi sa sticanjem kvalifikovanog učešća u društvu za upravljanje sprovodi ili namjerava da sprovede pranje novca ili finansiranje terorizma ili to sticanje može uticati na povećanje rizika od pranja novca ili finansiranja terorizma.
- (2) Komisija će odbiti zahtjev za dobijanje saglasnosti za sticanje, odnosno povećanje kvalifikovanog učešća ako, na osnovu kriterijuma iz stava 1 ovog člana, ocijeni da bi:
- 1) moglo biti ugroženo poslovanje društva za upravljanje zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja ili zbog radnji koje je u obavljanju poslova na finansijskim tržištima izvršio podnosilac zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;
 - 2) moglo biti onemogućeno, odnosno otežano vršenje nadzora nad društvom za upravljanje zbog djelatnosti ili poslova koje obavlja podnosilac zahtjeva za sticanje kvalifikovanog učešća, odnosno sa njim povezano lice;
 - 3) sticanje kvalifikovanog učešća nije u skladu sa uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje tržište kapitala; i
 - 4) u vezi sa tim sticanjem moglo biti ili je bilo izvršeno, odnosno pokušano pranje novca ili finansiranje terorizma.

Obavješćavanje Komisije o smanjenju kvalifikovanog učešća

Član 34

Lice sa kvalifikovanim učešćem u društvu za upravljanje koje namjerava da prodajom akcija ili na drugi način smanji kvalifikovano učešće u društvu za upravljanje ispod procenta za koji je dobilo saglasnost, dužno je da prethodno o tome obavijesti Komisiju.

Opšti organizacioni uslovi

Član 44

- (1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi i sprovodi djelotvoran sistem upravljanja koji objezbjeđuje upravljanje poslovima pažnjom dobrog stručnjaka, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja, koji obuhvata efikasne i primjerene:
- 1) postupke odlučivanja i organizacionu strukturu koja jasno i na dokumentovan način utvrđuje linije odgovornosti i dodjeljuje funkcije i odgovornosti;
 - 2) sisteme unutrašnje kontrole koji obuhvata administrativne i računovodstvene procedure i postupke, procedure kojima se uređuje interna kontrola i procedure internog izvješćavanja i dostavu informacija na svim relevantnim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom, kao i efikasne protoke informacija sa svim uključenim trećim licima;
 - 3) mjere i postupke za nadzor i zaštitu informacionog sistema i sistema za elektronsku obradu podataka;
 - 4) mjere i postupke za kontinuirano očuvanje sigurnosti, integriteta i povjerljivosti informacija;
 - 5) politike, mjere i postupke objezbjeđivanja neprekidnog poslovanja, uključujući i izradu planova za slučaj nepredvidljivih okolnosti.

- (2) Prilikom donošenja investicionih odluka o ulaganju imovine zatvorenog fonda društvo za upravljanje je dužno da uzme u obzir faktore zaštite životne sredine, socijalne i upravljačke faktore.
- (3) Društvo za upravljanje dužno je da redovno ažurira i preispituje uspostavljeni sistem upravljanja.
- (4) Izvršni direktor društva za upravljanje dužan je da usvoji procedure kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima, interna revizija i, kada je to primjenjivo, aktuarski i delegirani poslovi, a koje prije njihovog donošenja mora odobriti odbor direktora.
- (5) Procedure iz stava 4 ovoga člana moraju se revidirati minimalno jednom u tri godine i prilagoditi svaki put kada dođe do neke značajne promjene.

Sistemi unutrašnjih kontrola

Član 46

- (1) Društvo za upravljanje dužno je da uspostavi, sprovodi i redovno ažurira odgovarajuće sisteme unutrašnjih kontrola koji objezbjeđuju sprovođenje internih odluka i procedura na svim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom.
- (2) Društvo za upravljanje dužno je prilikom internog raspoređivanja poslova i funkcija da obezbijedi kontrolu od strane članova uprave i nadzornog odbora društva za upravljanje penzionim fondom, radi poslovanja u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim relevantnim propisima.
- (3) Viši rukovodioci društva za upravljanje penzionim fondovima:
 - 1) odgovaraju za donošenje i sprovođenje strategija ulaganja za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;
 - 2) nadziru donošenje strategija ulaganja za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;
 - 3) odgovaraju za uspostavljanje nezavisnih, trajnih i efikasnih funkcija upravljanja rizicima, interne revizije, praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima (kada je to primjenljivo), na način definisan odredbama iz člana 47 stav 1 ovog zakona, pravilima iz člana 54 stav 5, čl. 49 i 50 ovog zakona;
 - 4) prate i periodično potvrđuju da se strategija ulaganja i ograničenja izloženosti rizicima za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja pravilno i efikasno sprovode i poštuju;
 - 5) odobravaju i periodično ocjenjuju primjerenost internih procedura za donošenje investicionih odluka iz člana 52 ovog zakona za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja;
 - 6) odobravaju i periodično ocjenjuju politike, procedure i mjere upravljanja rizicima, postupke i tehnike za primjenu politika upravljanja rizicima, uključujući sistem ograničenja izloženosti rizicima za društvo za upravljanje i svaki dobrovoljni penzioni fond kojim društvo za upravljanje upravlja.
- (4) Viši rukovodioci društva za upravljanje dužni su da prate i periodično ocjenjuju efikasnost politika, mjera i postupaka propisanih u svrhu praćenja poslovanja društva za upravljanje u skladu sa relevantnim propisima i da preduzimaju odgovarajuće mjere radi rješavanja nedostataka i nepravilnosti u poslovanju društva za upravljanje.

- (5) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da viši rukovodioci i odbor direktora redovno, a najmanje jednom godišnje, primaju pisane izvještaje iz područja upravljanja rizicima, interne revizije i praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima, koja sadrže i podatke o eventualno preduzetim mjerama za otklanjanje nedostataka i nepravilnosti u poslovanju.
- (6) Izvještaji iz stava 5 ovog člana obuhvataju operativne izvještaje i izvještaje o radu ključne funkcije.
- (7) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi da viši rukovodioci redovno primaju izvještaje o sprovođenju strategija ulaganja i internih procedura za donošenje investicionih odluka iz stava 3 tač. 2, 4 i 5 ovog člana.

Sistem upravljanja rizicima

Član 50

- (1) Društvo za upravljanje je dužno da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati najmanje:
 - 1) relevantne djelove organizacione strukture društva za upravljanje sa definisanim ovlašćenjima i odgovornostima za upravljanje rizicima, pri čemu središnju ulogu ima funkcija upravljanja rizicima;
 - 2) strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima;
 - 3) tehnike mjerenja rizika;
 - 4) praćenje i izvještavanje o rizicima.
- (2) Sistem upravljanja rizicima mora biti efikasan i dobro integrisan u organizacionu strukturu i postupke donošenja odluka društva za upravljanje.
- (3) Sistem upravljanja rizicima mora obuhvatati rizike koji mogu nastati za društvo za upravljanje i fond, kao i za treće lice na koje su delegirani poslovi u skladu sa članom 41 ovog zakona, a najmanje uzimajući u obzir:
 - 1) preuzimanje rizika i oblikovanje rezervi;
 - 2) upravljanje imovinom i obavezama;
 - 3) ulaganje imovine fonda, posebno u izvedenice, sekuritizacije i sl.;
 - 4) rizik likvidnosti;
 - 5) koncentracijski rizik;
 - 6) operativni rizik;
 - 7) tehnike ublažavanja rizika;
 - 8) ekološke, socijalne i upravljačke rizike koji su povezani sa ulaganjem imovine zatvorenog fonda;
 - 9) rizike koje snose članovi i korisnici penzione štednje, ako je to primjenjivo.
- (4) Društvo za upravljanje dužno je da utvrdi, primjenjuje, dokumentuje i redovno ažurira odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih sa poslovanjem društva za upravljanje i radom fondova kojima upravlja kao i poslovnim procesima i sistemima društva i fondova kojima upravlja.

- (5) Društvo za upravljanje je dužno u procesu upravljanja rizicima da odredi profil rizičnosti fondova kojima upravlja.
- (6) Za procjenu kreditne sposobnosti izdavaoca društvo za upravljanje se ne smije automatski ili isključivo oslanjati na kreditne rejtinge koje su dodijelile komisije za kreditni rejting, nego i na svoje sopstvene procjene.
- (7) Bliže postupke i mjere koje je društvo za upravljanje dužno da primjenjuje u sklopu sistema upravljanja rizicima propisuje Komisija.

Politika nagrađivanja

Član 56

- (1) Društvo za upravljanje je dužno, radi sprječavanja preuzimanja neprimjerenih rizika u svom poslovanju, da propiše i implementira jasnu i razumnu politiku nagrađivanja, srazmjerno veličini i unutrašnjoj organizaciji društva za upravljanje, odnosno veličini, obimu i složenosti poslovanja.
- (2) Izvršni direktor društva za upravljanje donosi politiku nagrađivanja uz saglasnost odbora direktora i odgovoran je za sprovođenje te politike.
- (3) Odbor direktora dužan je da donese odluke:
 - 1) o ukupnom iznosu varijabilnih bonusa za sve zaposlene društva za upravljanje u poslovnoj godini za određeni period procjene;
 - 2) na pojedinačnoj osnovi o bonusima izvršnog direktora i lica odgovornih za rad ključnih funkcija i
 - 3) o smanjenju ili ukidanju varijabilnih bonusa zaposlenima.
- (4) Odluke iz stava 3 ovog člana sprovodi izvršni direktor u skladu sa politikom nagrađivanja.
- (5) Bonusi podrazumijevaju sve oblike fiksnih i varijabilnih plaćanja i pogodnosti, u novcu ili u naturi, koje isplaćuje odnosno dodjeljuje društvo za upravljanje, uključujući primanja povezana sa uspješnošću i udio u dobiti, a koji se isplaćuju, odnosno dodjeljuju u korist lica iz ovog člana.
- (6) Politika nagrađivanja primjenjuje se na sljedeće kategorije zaposlenih:
 - 1) izvršnog direktora i odbor direktora;
 - 2) lica koja preuzimaju rizik koji utiče na profil rizičnosti društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova kojima upravlja;
 - 3) ključne funkcije društva za upravljanje;
 - 4) svakog drugog zaposlenog čiji bonusi spadaju u platni razred izvršnog direktora i odbora direktora ili lica koja preuzimaju rizik, ako njihov rad ima važan uticaj na profil rizičnosti društva za upravljanje i/ili fondova kojima upravlja; i
 - 5) zaposlene trećih lica na koje je društvo za upravljanje delegiralo poslove u skladu sa članom 41 ovog zakona, a čiji rad ima bitan uticaj na profil rizičnosti fondova kojima društvo za upravljanje upravlja.
- (7) Politika nagrađivanja mora dosljedno promovisati efikasno upravljanje rizicima i ne ohrabrivati preuzimanje rizika koji nisu u skladu sa profilom rizičnosti, pravilima i /ili informativnim prospektom fondova kojima društvo za upravljanje upravlja.

- (8) Politika nagrađivanja mora biti usklađena sa poslovnom strategijom, profilom rizičnosti, finansijskom situacijom i rezultatima društva za upravljanje i fondova kojima društvo za upravljanje upravlja, kao i sa ciljevima i dugoročnim interesima društva, fondova i njihovih članova kao i korisnika penzione štednje, i mora uključivati mjere za izbjegavanje sukoba interesa.
- (9) Društvo za upravljanje dužno je da obezbijedi jasno i transparentno postupanje sa bonusima.
- (10) Izvršni direktor društva za upravljanje usvaja i najmanje jednom u tri godine preispituje opšta načela politike bonusa i odgovoran je za njihovu primjenu.
- (11) U godišnjim finansijskim izvještajima društva za upravljanje potrebno je objaviti:
 - 1) ukupan iznos bonusa, raščlanjen na fiksne i varijabilne iznose, koji su od strane društva za upravljanje isplaćeni zaposlenima društva za upravljanje i zaposlenima trećih lica iz stava 6 tačka 5 ovog člana, kao i broj korisnika takvih bonusa;
 - 2) ukupan iznos bonusa iz tačke 1 ovog stava, raščlanjen prema kategorijama zaposlenih iz stava 6 ovog člana.
- (12) Fiksni i varijabilni bonusi iz stava 11 ovog člana trebaju biti raščlanjeni na bonuse u novcu i bonuse u naturi.
- (13) Bliži način nagrađivanja propisuje Komisija.

Dozvola za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda i registar dobrovoljnih penzionih fondova

Član 58

- (1) Društvo za upravljanje podnosi Komisiji zahtjev za dobijanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda.
- (2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilažu se:
 - 1) pravila o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom;
 - 2) predlog ugovora o članstvu u dobrovoljnom penzionom fondu;
 - 3) predlog informativnog prospekta;
 - 4) procjena dinamike upisa broja članova dobrovoljnog penzionog fonda koji bi mogli pristupiti tom dobrovoljnom penzionom fondu u naredne dvije godine;
 - 5) dokaz o uplati propisane naknade Komisiji.
- (3) Sadržinu zahtjeva i dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za dobijanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda utvrđuje Komisija.
- (4) Poslije utvrđivanja da su ispunjeni svi uslovi za davanje dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda, Komisija donosi rješenje o davanju dozvole za formiranje dobrovoljnog penzionog fonda.
- (5) Komisija vodi registar izdatih dozvola za rad dobrovoljnim penzionim fondovima.
- (6) Sadržinu i bliži način vođenja registra izdatih dozvola propisuje Komisija.

Članstvo u fondu

Član 62

- (1) Fizičko lice može biti član u jednom ili više dobrovoljnih penzionih fondova.
- (2) Član fonda može istovremeno imati samo jedan lični račun u jednom dobrovoljnom penzionom fondu.
- (3) Fizičko lice postaje član fonda potpisivanjem ugovora o članstvu sa društvom za upravljanje i uplatom prvog doprinosa (u daljem tekstu: ugovor o članstvu).
- (4) Društvo za upravljanje koje upravlja otvorenim penzionim fondom ne može odbiti prijavu za članstvo.
- (5) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim penzionim fondom može prihvatiti prijavu za članstvo samo od lica koja su zapošljena kod poslodavca, članovi sindikata ili članovi drugih organizacija za čije potrebe je organizovan zatvoreni penzioni fond.
- (6) Ako član fonda prestane sa uplatama na lični račun u fondu, on i dalje ostaje član toga fonda.
- (7) Upućenom radniku u državu članicu i radniku upućenom na rad u treću državu ne prestaje samim time članstvo u zatvorenom fondu.
- (8) Upućenom radniku poslodavac je dužan da obezbijedi nastavak uplata na njegov lični račun u zatvorenom fondu ili u odgovarajućem sistemu dobrovoljnog penzionog osiguranja države članice u koju je radnik upućen.
- (9) Upućenom radniku u treću državu poslodavac je dužan da obezbijedi nastavak uplata na njegov lični račun u zatvorenom fondu ili, ako postoji, u odgovarajući dobrovoljni penzioni fond države u koju je radnik upućen.
- (10) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve potrebne mjere kako bi obezbijedilo očuvanje stečenih vlasničkih prava te prava na penzionu štednju za člana fonda koji više ne izvršava uplate u taj fond, nezavisno od toga da li je do prestanka izvršenja uplata u fond došlo iz razloga upućivanja člana na rad u drugu državu članicu, odnosno treću državu ili iz nekog drugog razloga.
- (11) Radnik na odlasku može ostati član zatvorenog penzionog fonda do ispunjenja uslova za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu.
- (12) Korisnik odložene penzione štednje može ostati član zatvorenog fonda i kada ispuni uslov za ostvarivanje prava na penzionu štednju prema ovom zakonu.
- (13) Društvo za upravljanje je dužno da preduzme sve potrebne mjere kako bi se obezbijedilo očuvanje stečenih vlasničkih prava te prava na penzionu štednju radnika na odlasku ili njihovih nasljednika, osiguravajući pri tome radnicima na odlasku jednak stepen zaštite vrijednosti imovine odnosno prava iz dobrovoljnog penzionog sistema koju pruža i ostalim članovima zatvorenog fonda.
- (14) Početna vrijednost prava iz stava 13 ovog člana obračunava se u trenutku prestanka radnog odnosa zbog odlaska na rad u drugu državu članicu.
- (15) Pravila o upravljanju sastavni su dio ugovora o članstvu.
- (16) Bližu sadržinu ugovora o članstvu utvrđuje Komisija.

Dozvoljena ulaganja

Član 69

(1) Sredstva dobrovoljnog penzionog fonda mogu se ulagati u sljedeće vrste imovine:

1) državne zapise i druge kratkoročne hartije od vrijednosti i instrumente tržišta novca koje izdaje ili za koje garantuje Crna Gora, država članica Evropske unije ili zemlja OECD-a, Centralna banka Crne Gore ili centralna banka države članice Evropske unije, odnosno zemlje OECD-a;

2) dugoročne obveznice i druge dugoročne hartije od vrijednosti koje izdaju:

a) Crna Gora i jedinice lokalne samouprave;

b) akcionarska društva registrovana kod Komisije čijim akcijama se trguje na regulisanim tržištima u Crnoj Gori;

c) druge države sa kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske Unije;

d) inostrani nedržavni subjekti, kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske Unije;

3) akcije izdate od strane:

a) akcionarskih društava registrovanih kod Komisije, a kojima se trguje na regulisanim tržištima u Crnoj Gori;

b) inostranih akcionarskih društava i zatvorenih investicionih fondova sa kojima se trguje na organizovanim tržištima kapitala u zemljama OECD-a i članicama Evropske unije;

4) udjele domaćih i inostranih otvorenih investicionih fondova, ako ti investicioni fondovi ulažu u hartije od vrijednosti emitenata registrovanih u Crnoj Gori ili nekoj od zemalja OECD-a i članica Evropske unije;

5) udjele domaćih i inostranih alternativnih investicionih fondova, ako ti alternativni investicioni fondovi ulažu u hartije od vrijednosti emitenata registrovanih u Crnoj Gori ili nekoj od zemalja OECD-a i članica Evropske unije;

6) drugi oblik ulaganja utvrđen propisima Komisije, osim ulaganja iz člana 70 ovog zakona;

7) nepokretnosti na teritoriji Crne Gore.

(2) Dobrovoljni penzioni fond može steći najviše 10% emisije određene hartije od vrijednosti.

(3) Dobrovoljni penzioni fond može najviše 10% svojih sredstava uložiti u hartije od vrijednosti izdate od strane jednog emitenta.

(4) Izuzetno od st. 2 i 3 ovog člana, sredstva dobrovoljnog penzionog fonda mogu se ulagati u imovinu iz stava 1 tačka 1 i tačka 2 podtačka a ovog člana bez ograničenja.

Izbor depozitara

Član 72

(1) Društvo za upravljanje je dužno da za svaki dobrovoljni penzioni fond kojim upravlja izabere depozitara u skladu sa odredbama ovog zakona i da sa njim zaključi ugovor o obavljanju poslova depozitara određenih ovim zakonom.

(2) Dobrovoljni penzioni fond može imati jednog depozitara.

(3) Depozitar dobrovoljnog penzionog fonda može biti:

- 1) kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori, koja ima dozvolu Centralne banke Crne Gore za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge,
 - 2) filijala kreditne institucije države članice, osnovana u Crnoj Gori u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje osnivanje i rad kreditnih institucija, koja ima dozvolu nadležnog tijela te države članice za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge, ili
 - 3) filijala kreditne institucije treće države, osnovana u Crnoj Gori u skladu sa odredbama zakona koji uređuju osnivanje i rad kreditnih institucija, koja ima dozvolu nadležnog tijela te treće države za obavljanje poslova držanja i čuvanja finansijskih instrumenata za račun klijenta, uključujući i poslove depozitara i sa tim povezane usluge.
- (4) Društvo za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom može sklopiti ugovor za obavljanje poslova depozitara sa kreditnom institucijom iz druge države članice, koja ima dozvolu za rad od nadležnog tijela matične države članice.
 - (5) Kad društvo za upravljanje iz druge države članice za depozitara imenuje kreditnu instituciju iz Crne Gore, Komisija može na zahtjev nadležnog tijela matične države članice društva za upravljanje zabraniti raspolaganje imovinom zatvorenog fonda koja se nalazi kod depozitara iz Crne Gore.
 - (6) U izvršavanju svojih poslova i dužnosti predviđenih ovim zakonom, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i ugovorom o obavljanju poslova depozitara, depozitar će postupati sa pažnjom dobrog stručnjaka, u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja, nezavisno od društva za upravljanje, svog osnivača ili člana društva za upravljanje i isključivo u interesu članova fonda za koji obavlja poslove depozitara.
 - (7) Depozitar ne smije u odnosu na fond obavljati druge poslove koji mogu dovesti do sukoba interesa između društva za upravljanje, dobrovoljnog penzionog fonda, članova fonda, korisnika penzione štednje i samog depozitara, ako nije funkcionalno i hijerarhijski razdvojio obavljanje poslova depozitara od ostalih poslova čije bi obavljanje moglo dovesti do sukoba interesa i ako potencijalne sukobe interesa primjereno ne prepoznaje, njima ne upravlja, ne prati i ne objavljuje članovima fonda, korisnicima penzione štednje kao i izvršnom direktoru ili odboru direktora društva za upravljanje.
 - (8) Depozitar ne može da posjeduje akcije društva za upravljanje sa kojim je zaključio ugovor.
 - (9) Dobrovoljni penzioni fond ne može sticati hartije od depozitara.
 - (10) Ugovor zaključen između društva za upravljanje i depozitara, kao i izmjene i dopune tog ugovora, stupa na snagu dobijanjem saglasnosti Komisije.
 - (11) Društvo za upravljanje je dužno da svaki akt i nalog za prenos sredstava sa računa dobrovoljnog penzionog fonda dostavi depozitaru istovremeno sa dostavljanjem kreditnoj instituciji.
 - (12) Komisija može od društva za upravljanje zahtijevati da, kada obavlja prekogranične djelatnosti u skladu sa članom 103 ovog zakona imenuje jednog ili više depozitara za čuvanje imovine i nadzorne dužnosti u skladu sa čl. 77, 78 i 79 ovog zakona.

Obaveze društva za upravljanje

Član 81

- (1) Društvo za upravljanje dužno je da:
- 1) sastavlja kvartalne izvještaje o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i da ih dostavlja Komisiji u roku od 30 dana, od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi;
 - 2) sastavlja godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i da ga dostavlja Komisiji, najkasnije četiri mjeseca, po završetku poslovne godine;
 - 3) sastavlja mjesečne izvještaje o držanju novčanih sredstava dobrovoljnog penzionog fonda i da ih dostavlja Komisiji u roku od pet dana od isteka mjeseca na koji se izvještaj odnosi; i
 - 4) javno objavljuje izvode iz izvještaja iz tač. 1, 2 i 3 ovog stava u roku od dva dana od dana dostavljanja izvještaja Komisiji.
- (2) Uz godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda društvo za upravljanje dužno je da dostavlja Komisiji finansijske izvještaje i izvještaj nezavisnog revizora sačinjene u skladu sa zakonom kojim se uređuju računovodstvo i revizija.
- (3) Društvo za upravljanje je dužno da obezbijedi da finansijski izvještaji iz stava 2 ovog člana daju istinit i objektivni prikaz imovine, obaveza i finansijskog položaja dobrovoljnog penzionog fonda i sadrže informacije o značajnim ulaganjima, i moraju biti dosljedni, iscrpni i objektivno prezentovani.
- (4) Sadržaj i način podnošenja i objavljivanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Komisija.

Izjava o načelima ulaganja zatvorenog fonda

Član 114

- (1) Društvo za upravljanje je dužno za zatvorene fondove da sastavi izjavu o načelima ulaganja koja mora sadržati najmanje sljedeće:
- 1) stratešku alokaciju imovine s obzirom na prirodu i trajanje penzionih obaveza;
 - 2) metode/tehnike mjerenja rizika ulaganja;
 - 3) proces upravljanja rizicima kojeg je društvo implementiralo;
 - 4) informaciju o tome na koji su način, prilikom određivanja strategije ulaganja i donošenja investicionih odluka, uzeti u obzir ekološki, socijalni i upravljački faktori.
- (2) Izjavu iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje je dužno da revidira nakon svake značajne promjene u politici ulaganja, a najmanje svake tri godine.
- (3) Izjavu iz stava 1 ovog člana društvo za upravljanje mora objaviti na svojoj internet stranici ili na drugi primjeren način, a putem kojeg će ista biti dostupna svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda.
- (4) Komisija može pravilima detaljnije propisati sadržaj kao način i mjesto objave izjave o načelima ulaganja.
- (5) Po donošenju ili nakon revidiranja izjave iz stava 1 ovog člana, društvo za upravljanje je istu dužno bez odlaganja dostaviti Komisiji.

Izvještaj o penzionim primanjima za članove zatvorenog fonda

Član 115

- (1) Društvo za upravljanje dužno je da sastavlja izvještaj o penzionim primanjima koji sadrži ključne informacije za svakog člana zatvorenog fonda.
- (2) Informacije sadržane u izvještaju iz stava 1 ovog člana moraju biti tačne i ažurne, prikazane na lako čitljiv način i napisane jasnim, jednostavnim i članovima razumljivim jezikom.
- (3) Društvo za upravljanje je obavezno da redovno ažurira izvještaj iz stava 1 ovog člana, a najmanje jednom u godinu dana.
- (4) Društvo za upravljanje dužno je da izvještaj iz stava 1 ovoga člana besplatno jedanput godišnje učini dostupnim članu zatvorenog fonda elektronskim putem, što uključuje dostupnost na trajnom mediju ili putem internet stranice, a na zahtjev člana i u papirnom obliku.
- (5) Svaka značajna promjena podataka sadržanih u izvještaju o penzionim primanjima, u poređenju sa prethodnom godinom, mora se jasno naznačiti.
- (6) Izvještaj iz stava 1 ovog člana u naslovu mora da sadrži riječi "Izvještaj o penzionim primanjima" i da sadrži najmanje sljedeće podatke:
 - 1) lične podatke člana fonda, uključujući oznaku zakonske dobi penzionisanja ili dobi penzionisanja kako je propisana penzionim programom, ili dobi penzionisanja koju je naznačio član, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo;
 - 2) naziv fonda;
 - 3) firmu i sjedište i/ili mjesto iz kojeg se vodi poslovanje društva za upravljanje;
 - 4) tačan datum/period na koji se podaci odnose;
 - 5) o uplatama pokrovitelja na lični račun člana fonda najmanje u posljednjih 12 mjeseci i o stanju na ličnom računu člana fonda;
 - 6) opis i iznos troškova i naknada koje je društvo za upravljanje u proteklih 12 mjeseci obračunalo i naplatilo fondu, odnosno članu fonda;
 - 7) o ukupnom iznosu prikupljenih i kapitalizovanih sredstava na računu člana fonda;
 - 8) iznosu pokrića tehničkih rezervi, kada je to primjenjivo;
 - 9) o projekcijama penzione štednje zasnovane na dobi penzionisanja (ostvarivanja prava na penziju) iz tačke 1 ovog stava, uz izjavu o odricanju od odgovornosti u kojoj se navodi da bi se te projekcije mogle razlikovati od konačnog iznosa penzione štednje, a ako se projekcije zasnivaju na ekonomskim scenarijima, moraju da sadrže najbolji mogući scenario i nepovoljan scenario;
 - 10) o jamstvima i/ili garancijama vezano uz investicioni rezultat ili određeni nivo primanja kao i iznosu pokrića tehničkih rezervi kada je to primjenjivo;
 - 11) o mjestu i načinu dobijanja finansijskih izvještaja društva za upravljanje i finansijskih izvještaja fonda, izjave o načelima ulaganja iz člana 114 ovog zakona, kao i informacije o pravima u slučaju prestanka radnog odnosa i dodatne informacije o mogućnostima koje im pruža članstvo u fondu.
- (7) Pravila za utvrđivanje projekcija iz stava 6 tačka 9 ovog člana, a koja su društva za upravljanje dužna da primjenjuju kako bi, kada je to relevantno, utvrdila godišnju stopu

nominalnog povrata ulaganja, godišnju stopu inflacije i trend budućih zarada, propisuje Komisija.

- (8) Komisija će sarađivati sa nadležnim tijelima drugih država članica u cilju razmjene informacija i iskustava a radi razvijanja najbolje prakse u vezi sa formatom i sadržajem izvještaja o penzionim primanjima.

Imovina za pokriće tehničkih rezervi

Član 118

- (1) Društvo za upravljanje je dužno da obezbijedi da u svakom trenutku raspolaže dovoljnom i odgovarajućom imovinom za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja.
- (2) Imovina za pokriće tehničkih rezervi mora se ulagati na način koji je prikladan prirodi i trajanju očekivane buduće penzione štednje.
- (3) Dodatno, uz ograničenja iz stava 2 ovog člana, imovina za pokriće tehničkih rezervi podliježe sljedećim ograničenjima:
- 1) najviše 70% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u akcije, prenosive hartije od vrijednosti koje se tretiraju kao akcije i obveznice kojima se može trgovati na uređenom tržištu;
 - 2) najviše 30% imovine za pokriće tehničkih rezervi može biti uloženo u imovinu denominovanu u valutama različitim od one u kojoj su izražene obaveze.
- (4) Dozvoljena ulaganja i ograničenja ulaganja imovine iz stava 1 ovog člana za pokriće tehničkih rezervi propisuje Komisija.

Plan oporavka

Član 119

- (1) Društvo za upravljanje je dužno da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima koji ne ispunjava uslove iz člana 116 stav 1 tačka 2 ovog zakona usvoji konkretan i ostvariv plan oporavka sa jasnim vremenskim rasporedom koji će omogućiti ponovno ispunjenje uslova.
- (2) Plan oporavka iz stava 1 ovog člana mora ispunjavati sljedeće uslove:
- 1) mora da sadrži konkretne i ostvarive mjere kojima će se obezbijediti iznos imovine potreban za potpuno pokriće tehničkih rezervi u razumnom roku;
 - 2) mora biti prethodno odobren od Komisije i dostupan članovima fonda;
 - 3) mora polaziti od posebne situacije u kojoj se zatvoreni fond sa definisanim primanjima nalazi (struktura aktive i pasive, profil rizičnosti, plan likvidnosti, starosna struktura članova koji imaju pravo na penziona primanja, novouvedeni penzioni planovi i promjena penzionih planova iz kategorije bez pokrića ili sa djelimičnim pokrićem u kategoriju sa potpunim pokrićem);
 - 4) društvo za upravljanje će u slučaju likvidacije zatvorenog fonda sa definisanim primanjima u periodu u kojem ne ispunjava uslove iz člana 116 stav 1 tačka 2 ovog zakona (nema dovoljno imovine za pokriće tehničkih rezervi) obavijestiti Komisiju i

uspostaviti proceduru i plan prenosa imovine i obaveza na drugo društvo za upravljanje.

- (3) Proceduru i plan iz stava 2 tačka 4 ovog člana društvo za upravljanje je dužno da dostavi Komisiji, a osnovni okvir plana postupanja učiniće dostupnim članovima poštujući načelo povjerljivosti.
- (4) Ako društvo za upravljanje obavlja prekogranične djelatnosti, u svakom trenutku mora da ima dovoljan iznos imovine za pokriće tehničkih rezervi sa obzirom na penzione programe kojim upravlja.
- (5) Ako društvo za upravljanje ne ispunjava uslov iz stava 4 ovog člana, Komisija će društvu za upravljanje naložiti da bez odlaganja uspostavi i sprovede odgovarajuće mjere kojima će obezbijediti iznos imovine koji je potreban za potpuno pokriće tehničkih rezervi, na način da članovi i korisnici budu adekvatno zaštićeni.

Test otpornosti na stres

Član 130

Komisija će za potrebe nadzora sprovoditi odgovarajuća testiranja otpornosti na stres zatvorenih dobrovoljnih penzionih fondova i društava za upravljanje koja njima upravljaju koristiti druge alate i postupke koji joj omogućavaju utvrđivanje pogoršanja finansijskih uslova u društvu za upravljanje i praćenje načina na koji se utvrđeno pogoršanje otklanja.

Mjere Komisije

Član 136

- (1) U vršenju nadzora nad poslovanjem društva za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova, Komisija može da:
 - 1) izreče javnu opomenu;
 - 2) naloži otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti;
 - 3) naloži posebne mjere prema odgovornim licima u društvu;
 - 4) a naročito:
 - razrješenje članova odbora direktora društva za upravljanje, odnosno izvršnog direktora društva ili lica sa posebnim ovlašćenjima u društvu za upravljanje; i
 - pisano upozorenje, privremenu suspenziju ili oduzimanje licence investicionom menadžeru u društvu za upravljanje;
 - 5) privremeno ograniči ili zabrani raspolaganje imovinom društva za upravljanje i/ili dobrovoljnog penzionog fonda;
 - 6) suspenduje ili oduzme dozvolu za rad društvu za upravljanje;
 - 7) oduzme dozvolu za organizovanje dobrovoljnog penzionog fonda; i
 - 8) naloži druge mjere neophodne za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju društva za upravljanje i dobrovoljnog penzionog fonda.
- (2) Komisija može izreći jednu ili više mjera iz stava 1 ovog člana, zavisno od prirode i težine utvrđenih nepravilnosti.

- (3) Mjere iz stava 1 ovog člana Komisija može da izrekne i u vršenju nadzora nad sprovođenjem zakona kojim se uređuju mjere i radnje koje se preduzimaju radi otkrivanja i sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.
- (4) Bliže uslove, način i postupak vršenja nadzora utvrđuje Komisija.

Ograničavanje ili zabrana raspolaganja imovinom zatvorenog penzionog fonda

Član 137

- (1) Komisija može društvu za upravljanje koje upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima ili depozitaru tog fonda zabraniti ili ograničiti raspolaganje imovinom fonda ako društvu za upravljanje koje upravlja tim fondom:
 - 1) ne uspostavi odgovarajuću visinu tehničkih rezervi;
 - 2) nema dovoljnu i prikladnu imovinu za pokriće tehničkih rezervi;
 - 3) ne raspolaže dodatnim kapitalom.
- (2) U slučajevima iz stava 1 ovog člana, Komisija može ograničiti ili zabraniti raspolaganje imovinom zatvorenog penzionog fonda sa definisanim primanjima depozitaru koji se nalazi na teritoriji Crne Gore na zahtjev nadležnog tijela matične države članice.

Objava podataka o izrečenim nadzornim mjerama

Član 139

- (1) Komisija će bez odlaganja na svojim internet stranicama javno objaviti podatke o svakoj nadzornoj mjeri koja je izrečena, a na koju nije uložena tužba nadležnom sudu.
- (2) Objava iz stava 1 ovog člana sadrži informacije o vrsti i karakteru kršenja odredbi ovog zakona i identitetu lica kojima je izrečena nadzorna mjera.
- (3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako Komisija smatra da bi objavljivanje identiteta pravnih lica ili ličnih podataka fizičkih lica bilo nesrazmjerno ili ako bi objavljivanje ugrozilo stabilnost finansijskih tržišta ili istragu u toku, u zavisnosti od okolnosti pojedinačnih slučajeva, Komisija može da:
 - 1) odloži objavljivanje nadzorne mjere;
 - 2) nadzornu mjeru objavi na anonimnoj osnovi;
 - 3) ne objavi nadzornu mjeru.

Prava člana u slučaju oduzimanja dozvole za rad društvu za upravljanje

Član 143

- (1) Član dobrovoljnog penzionog fonda ima pravo da, u roku od godine dana od dana izdavanja dozvole za rad izabranom društvu za upravljanje, pristupi drugom dobrovoljnom penzionom fondu, bez plaćanja naknade za istupanje iz dobrovoljnog penzionog fonda.

- (2) Ako na javni poziv iz člana 142 stav 1 ovog zakona nijedno društvo za upravljanje ne podnese ponudu za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom, Komisija, kada je to primjenljivo, posebnim uputstvom javno obavještava članove dobrovoljnog penzionog fonda o potrebi izbora drugog dobrovoljnog penzionog fonda i određuje rok u kome se pristupa novom dobrovoljnom penzionom fondu.
- (3) Članove dobrovoljnog penzionog fonda koji u određenom roku ne izvrše izbor, Komisija raspoređuje u drugi fond kada je to primjenljivo.
- (4) Raspored članova dobrovoljnim penzionim fondovima prema stavu 3 ovog člana obavlja se na način da se svakom dobrovoljnom penzionom fondu dodijeli srazmjeran broj članova, prema broju članova dobrovoljnog penzionog fonda.
- (5) Ukoliko se članovi ne mogu rasporediti u neki drugi dobrovoljni penzioni fond sa sjedištem u Crnoj Gori, Komisija će pokrenuti postupak sudske likvidacije dobrovoljnog penzionog fonda u skladu sa ovim zakonom.

Član 146

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - društvo za upravljanje ako:
 - 1) obavlja druge djelatnosti izuzev djelatnosti propisanih članom 7 stav 1 ovog zakona (član 7 stav 4);
 - 2) tokom svog poslovanja ne održava osnovni kapital u iznosu iz člana 13 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 5);
 - 3) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju o svakom smanjenju osnovnog kapitala ispod nivoa utvrđenog u članu 13 stav 1 ovog zakona (član 13 stav 6);
 - 4) prije imenovanja člana odbora direktora, odnosno izvršnog direktora ne pribavi saglasnost Komisije (član 19 stav 1);
 - 5) nema najmanje dva lica zaposlena na neodređeno vrijeme osposobljena za obavljanje poslova investicionog menadžera penzionog fonda, u skladu sa pravilima Komisije (član 24 stav 1);
 - 6) sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava društva za upravljanje ne vodi odvojeno od sredstava, obaveza, potraživanja, prihoda i rashoda i drugih prava dobrovoljnog penzionog fonda (član 35 stav 2);
 - 7) ne vodi odvojeno sredstva, obaveze, potraživanja, prihode i rashode i druga prava svakog dobrovoljnog penzionog fonda, u slučaju da upravlja sa više fondova (član 35 stav 3);
 - 8) ne upravlja imovinom dobrovoljnog penzionog fonda sa pažnjom dobrog privrednika, na načelima likvidnosti, sigurnosti i raspodjele rizika (član 37 stav 2);
 - 9) u upravljanju imovinom dobrovoljnog penzionog fonda ne posluje u interesu investitora u hartije od vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i ne daje prednost njihovim interesima nad svojim interesima (član 37 stav 3);
 - 10) ne sastavi kvartalne izvještaje o poslovanju društva za upravljanje i ne dostavi ih Komisiji u roku od 30 dana od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi (član 37 stav 4 tačka 1);

- 11) ne sastavi godišnji izvještaj o poslovanju i ne dostavi ga Komisiji najkasnije četiri mjeseca po završetku poslovne godine (član 37 stav 4 tačka 2);
- 12) bez prethodnog obavještenja Komisije, trećim licima delegira obavljanje poslova iz člana 7 ovoga zakona (član 41 stav 1);
- 13) za delegiranje poslova upravljanje imovinom fondova ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 41 stav 2 tačka 1);
- 14) za delegiranje poslova ključnih funkcija iz člana 47 stav 1 ovog zakona ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 41 stav 2 tačka 2);
- 15) prilikom izbora trećeg lica na koje namjerava da delegira obavljanje poslova, u cilju pravilnog i efikasnog obavljanja delegiranih poslova, ne obezbijedi ispunjenje uslova iz člana 41 stav 5 ovog zakona (član 41 stav 5);
- 16) delegira poslove na lica čiji su interesi u sukobu sa interesima članova fonda ili korisnika penzione štednje (član 41 stav 6);
- 17) u slučaju izmjene uslova pod kojim su delegirani poslovi bez odlaganja, ne obavijesti Komisiju o nastalim izmjenama (član 41 stav 8);
- 18) delegira posao upravljanja imovinom fonda ili upravljanja rizicima samo na lica koja nemaju saglasnost ili drugu odgovarajuću dozvolu za upravljanje imovinom od strane nadležnog tijela i ne podliježu nadzoru u skladu sa zakonom (član 42 stav 1);
- 19) ne postupa u najboljem interesu članova fonda kojim upravlja i stručno i sa posebnom pažnjom ne postupa prilikom donošenja investicionih odluka, delegiranja poslova na treća lica, korišćenja eksternih usluga i drugih poslova koji su od značaja za društvo za upravljanje i dobrovoljne penzione fondove kojima upravlja (član 43 stav 1);
- 20) ne utvrdi i ne implementira interne politike i procedure kako bi se obezbijedilo postupanje u skladu sa članom 43 stav 1 ovog zakona (član 43 stav 2);
- 21) ne revidira interne politike i procedure vezane za delegiranje poslova koje odobravaju članovi uprave društva za upravljanje, prilikom svake značajne promjene, a najmanje jednom godišnje (član 43 stav 3);
- 22) prilikom donošenja investicionih odluka o ulaganju imovine zatvorenog fonda ne uzme u obzir faktore zaštite životne sredine, socijalne i upravljačke faktore (član 44 stav 2);
- 23) redovno ne ažužira i ne preispituje uspostavljeni sistem upravljanja (član 44 stav 3);
- 24) srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja ne organizuje poslovanje na način da svede rizik sukoba interesa na najmanju moguću mjeru (član 45 stav 1);
- 25) ne preduzme sve razumne korake kako ne bi tokom pružanja usluga i obavljanja aktivnosti u pitanje došli interesi fondova i njihovih članova (član 45 stav 2);
- 26) ne preduzme sve razumne korake kako bi utvrdilo, otkrilo i spriječilo ili riješilo sukob interesa i uspostavilo odgovarajuće kriterijume za utvrđivanje vrste sukoba interesa čije bi postojanje moglo naštetiti interesima fondova i njihovih članova (član 45 stav 3);

- 27) srazmjerno vrsti, obimu i složenosti poslovanja ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira i nadzire efikasne politike upravljanja sukobima interesa (član 45 stav 4);
- 28) ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira politike o transakcijama relevantnih lica i lica koja su sa njima u srodstvu, sa finansijskim instrumentima u koje ulažu fondovi kojima upravlja društvo za upravljanje radi sprječavanja sukoba interesa (član 45 stav 5);
- 29) ne uspostavi, ne sprovodi i redovno ne ažurira odgovarajuće sisteme unutrašnjih kontrola koji obezbjeđuju sprovođenje internih odluka i procedura na svim nivoima društva za upravljanje penzionim fondom (član 46 stav 1);
- 30) prilikom internog raspoređivanja poslova i funkcija ne obezbijedi kontrolu od strane članova uprave i nadzornog odbora društva za upravljanje penzionim fondom, radi poslovanja u skladu sa odredbama ovog zakona, propisima donesenim na osnovu ovog zakona i drugim relevantnim propisima (član 46 stav 2);
- 31) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju upravljanja rizicima (član 47 stav 1 tačka 1);
- 32) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju - internu reviziju (član 47 stav 1 tačka 2);
- 33) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju - aktuarsku funkciju, kada upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima (član 47 stav 1 tačka 3);
- 34) u okviru sistema unutrašnje kontrole, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, ne uključi ključnu funkciju praćenja usklađenosti sa relevantnim propisima, kada je to primjenjivo u skladu sa članom 54 stav 3 ovog zakona (član 47 stav 1 tačka 4);
- 35) delegira poslove ključnih funkcija na pokrovitelja (član 47 stav 9);
- 36) srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja društva za upravljanje, ne obezbijedi zasebnu funkciju interne revizije i nezavisnost te funkcije od ostalih funkcija i poslova društva za upravljanje (član 49 stav 1);
- 37) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati relevantne djelove organizacione strukture društva za upravljanje sa definisanim ovlašćenjima i odgovornostima za upravljanje rizicima, pri čemu središnju ulogu ima funkcija upravljanja rizicima (član 50 stav 1 tačka 1);
- 38) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati strategije, politike, postupke i mjere upravljanja rizicima (član 50 stav 1 tačka 2);
- 39) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati tehnike mjerenja rizika (član 50 stav 1 tačka 3);

- 40) ne uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima za društvo za upravljanje i fondove, srazmjerno vrsti, obimu i složenosti svog poslovanja, koji mora uključivati praćenje i izvještavanje o rizicima (član 50 stav 1 tačka 4);
- 41) ne utvrdi, ne primjenjuje, ne dokumentuje i redovno ne ažurira odgovarajuće, efikasne i sveobuhvatne strategije i politike upravljanja rizicima u svrhu utvrđivanja rizika povezanih sa poslovanjem društva za upravljanje i radom fondova kojima upravlja kao i poslovnim procesima i sistemima društva i fondova kojima upravlja (član 50 stav 4);
- 42) u procesu upravljanja rizicima ne odredi profil rizičnosti fondova kojima upravlja (član 50 stav 5);
- 43) se za procjenu kreditne sposobnosti izdavaoca automatski ili isključivo oslanja samo na kreditne rejtinge koje su dodijelile komisije za kreditni rejting (član 50 stav 6);
- 44) srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi društva za upravljanje, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, ne uspostavi trajnu, efikasnu i nezavisnu funkciju upravljanja rizicima (član 51 stav 1);
- 45) ne organizuje poslovanje na način da obezbijedi kontinuirani investicioni proces koji mora biti propisan internim aktom društva (član 52 stav 1);
- 46) prilikom donošenja investicionih odluka nije uzelo u obzir ekološke faktore, faktore socijalne politike i upravljanja, pri čemu nije u sistem upravljanja rizicima uključilo rizike koji proizilaze iz navedenih faktora u odnosu na portfelj fonda (član 52 stav 3);
- 47) pri upravljanju zatvorenim fondom sa definisanim primanjima ne uspostavi djelotvornu i efikasnu aktuarsku funkciju i ne imenuje nosioca aktuarske funkcije, unutar ili izvan društva za upravljanje, koji je imenovani ovlašćeni aktuar (član 53 stav 1);
- 48) najmanje jednom godišnje i kod svake značajne promjene ne revidira primjerenost i efikasnost donešenih politika i procedura (član 54 stav 3);
- 49) pri upravljanju zatvorenim fondom, srazmjerno veličini i organizacionoj strukturi, kao i vrsti, obimu i složenosti poslovanja, ne sprovodi i ne dokumentuje sopstvenu procjenu rizika za društvo za upravljanje i zatvorene fondove kojima upravlja (član 55 stav 1);
- 50) procjenu rizika iz člana 55 stav 1 ovog zakona ne sprovodi najmanje jednom u tri godine kao i kod svake značajne promjene profila rizičnosti društva za upravljanje i zatvorenih fondova kojima upravlja (član 55 stav 2);
- 51) ne dostavi Komisiji sopstvenu procjenu rizika iz člana 55 stav 1 ovog zakona odmah po sprovođenju i dokumentovanju iste (član 55 stav 7);
- 52) radi sprječavanja preuzimanja neprimjerenih rizika u svom poslovanju, ne propiše i ne implementira jasnu i razumnu politiku nagrađivanja, srazmjerno veličini i unutrašnjoj organizaciji društva za upravljanje, odnosno veličini, obimu i složenosti poslovanja (član 56 stav 1);
- 53) ne obezbijedi jasno i transparentno postupanje sa bonusima (član 56 stav 9);

- 54) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti kojima se ne trguje na berzi ili na organizovanim tržištima, osim udjela u otvorenim investicionim fondovima (član 70 stav 1 tačka 1);
- 55) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u imovinu koja je po zakonu neotuđiva (član 70 stav 1 tačka 2);
- 56) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u materijalnu imovinu kojom se ne trguje na organizovanim tržištima i čija se vrijednost ne može sa sigurnošću utvrditi (antikvitete, umjetnička djela i motorna vozila) (član 70 stav 1 tačka 3);
- 57) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od akcionara društva za upravljanje (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka a);
- 58) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od depozitara dobrovoljnog penzionog fonda (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka b);
- 59) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od lica koje je povezano lice sa licima iz člana 70 stav 1 tačka 4 podtač. a i b (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka c);
- 60) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od društva za upravljanje (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka d);
- 61) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u akcije, obveznice i ostale hartije od vrijednosti izdate od investicionog društva, odnosno ovlašćene kreditne institucije koja društvu za upravljanje pruža investicione i/ili pomoćne poslove (član 70 stav 1 tačka 4 podtačka e);
- 62) ulaže imovinu dobrovoljnog penzionog fonda u drugu imovinu koju odredi Komisija (član 70 stav 1 tačka 5);
- 63) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda članovima organa upravljanja i akcionarima društva za upravljanje (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka a);
- 64) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda depozitaru koji čuva imovinu dobrovoljnog penzionog fonda (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka b);
- 65) za račun dobrovoljnog penzionog fonda prodaje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda drugom licu koje je povezano lice sa licima iz člana 71 stav 1 tačka 1 podtač. a i b (član 71 stav 1 tačka 1 podtačka c);
- 66) za račun dobrovoljnog penzionog fonda kupuje imovinu od pravnog ili fizičkog lica navedenog u članu 71 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 71 stav 1 tačka 2);
- 67) za račun dobrovoljnog penzionog fonda daje kredite ili garancije pravnom ili fizičkom licu navedenom u članu 71 stav 1 tačka 1 ovog zakona (član 71 stav 1 tačka 3);
- 68) za račun dobrovoljnog penzionog fonda stiče, prenosi i prodaje imovinu posredstvom povezanih lica (član 71 stav 1 tačka 4);
- 69) zalaže ili na drugi način opterećuje imovinu dobrovoljnog penzionog fonda (član 71 stav 2);

- 70) ako u slučaju iz člana 75 stav 1 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana raskida ugovora, ne dostavi Komisiji zahtjev za davanje saglasnosti na ugovor sa drugim depozitarom (član 75 stav 2);
- 71) ne sastavi kvartalne izvještaje o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ih Komisiji u roku od 30 dana, od isteka perioda na koji se izvještaj odnosi (član 81 stav 1 tačka 1);
- 72) ne sastavi godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ga Komisiji, najkasnije četiri mjeseca, po završetku poslovne godine (član 81 stav 1 tačka 2);
- 73) ne sastavi mjesečne izvještaje o držanju novčanih sredstava dobrovoljnog penzionog fonda i ne dostavi ih Komisiji u roku od pet dana od isteka mjeseca na koji se izvještaj odnosi (član 81 stav 1 tačka 3);
- 74) javno ne objavi izvode iz izvještaja iz člana 81 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona u roku od dva dana od dana dostavljanja izvještaja Komisiji (član 81 stav 1 tačka 4);
- 75) uz godišnji izvještaj o poslovanju dobrovoljnog penzionog fonda ne dostavi Komisiji finansijske izvještaje i izvještaj nezavisnog revizora sačinjene u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija (član 81 stav 2);
- 76) finansijski izvještaji iz člana 81 stav 2 ovog zakona ne daju istinit i objektivan prikaz imovine, obaveza i finansijskog položaja dobrovoljnog penzionog fonda, ne sadrže informacije o značajnim ulaganjima i nisu dosljedni, iscrpni i objektivno prezentovani (član 81 stav 3);
- 77) ne izradi informativni prospekt fonda (član 82 stav 1 tačka 1);
- 78) ne izradi ključne informacije za članove otvorenog fonda (član 82 stav 1 tačka 2);
- 79) ne izradi izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda (član 82 stav 1 tačka 3);
- 80) najnovije verzije dokumenata i obavještenja, iz člana 82 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, otvorenog fonda nisu objavljene na internet stranicama društva za upravljanje (član 82 stav 4);
- 81) najnovije verzije dokumenata i obavještenja, iz člana 82 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakona, zatvorenog fonda nisu besplatno dostupne potencijalnim članovima i članovima zatvorenog fonda kao i korisnicima penzione štednje elektronskim putem, kao i na trajnom mediju ili na internet stranicama društva za upravljanje, ili u papirnom obliku, u zavisnosti od načina na koji je to propisano ugovorom o članstvu (član 82 stav 5);
- 82) potencijalnim članovima fonda ne učini dostupnim informativni prospekt i kada je to primjenjivo ključne informacije za članove otvorenog fonda (član 83 stav 2 tačka 1);
- 83) članovima fonda ne učini dostupnim informativni prospekt, ključne informacije za članove otvorenog fonda, izvještaj o penzionoj štednji za članove zatvorenog fonda kao i podatke iz čl. 91 i 93 ovog zakona (član 83 stav 2 tačka 2);
- 84) korisnicima penzione štednje ne učine dostupnim informativni prospekt i informacije iz čl. 92 i 93 ovog zakona (član 83 stav 2 tačka 3);

- 85) objavljuje nepotpune i netačne informacije o društvu za upravljanje i dobrovoljnom penzionom fondu, hartijama od vrijednosti koje se nude za kupovinu i prodaju i uslovima prodaje i kupovine (član 84 stav 1 tačka 1);
- 86) objavljuje procjene i garancije povećanja vrijednosti dobrovoljnog penzionog fonda i prinosa od ulaganja ili povećanja vrijednosti sredstava na ličnom računu člana dobrovoljnog penzionog fonda (član 84 stav 1 tačka 2);
- 87) objavljuje javne garancije na dobit po osnovu ulaganja dobrovoljnog penzionog fonda ili informacije na osnovu poređenja sa drugim dobrovoljnim penzionim fondom (član 84 stav 1 tačka 3);
- 88) objavljuje podatke o nedostacima u radu drugih društava za upravljanje ili dobrovoljnih penzionih fondova (član 84 stav 1 tačka 4);
- 89) javno ne objavi informativni prospekt za svaki otvoreni penzioni fond kojim upravlja (član 85 stav 1);
- 90) članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, ne učini dostupnim informativni prospekt (član 85 stav 2);
- 91) objavi informativni prospekt dok on nije odobren od strane Komisije (član 85 stav 6);
- 92) javno ne objavi informativni prospekt otvorenog penzionog fonda najmanje jednom godišnje (član 85 stav 7 tačka 1);
- 93) ne omogući uvid u prospekt svakom licu koje zatraži članstvo u dobrovoljnom penzionom fondu kojim upravlja, prije sticanja članstva u tom fondu (član 85 stav 7 tačka 2);
- 94) ne dostavi informativni prospekt svakom članu dobrovoljnog penzionog fonda na njegov zahtjev odmah po prijemu zahtjeva (član 85 stav 7 tačka 3);
- 95) upravlja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima a članovima i korisnicima, na način i u rokovima koji su predviđeni ugovorom o članstvu u fondu, ne dostavi informacije o izmjenama u informativnom prospektu i o uticaju bitnih izmjena informativnog prospekta na tehničke rezerve (član 85 stav 9);
- 96) ne dostavi Komisiji sve promjene ključnih informacija za svaki otvoreni fond kojim upravlja u Crnoj Gori, najkasnije pet dana prije njihove objave (član 89 stav 1);
- 97) na svojoj internet stranici nema objavljene ključne informacije (član 89 stav 2);
- 98) jednom godišnje, bez naknade, pisano ili elektronskim putem ne obavijesti člana fonda o iznosu imovine na njegovom ličnom računu, datumima i iznosima uplata u odgovarajućem periodu (član 90 stav 1);
- 99) na zahtjev člana dobrovoljnog penzionog fonda, ne dostavi članu informaciju o iznosu imovine na njegovom ličnom računu, odmah po prijemu zahtjeva (član 90 stav 2);
- 100) korisnicima penzione štednje ne pruži odgovarajuću informaciju o stanju na ličnom računu i odgovarajućim opcijama isplate penzione štednje (član 92 stav 1);
- 101) kao društvo primalac, Komisiji ne podnese zahtjev za izdavanje dozvole prenosa iz člana 108 ovog zakona (član 109 stav 1);
- 102) kao društvo primalac, za namjeravani prenos ne obezbijedi prethodni pristanak većine članova zatvorenog fonda i korisnika penzione štednje čiji je penzioni

program ili imovina predmet prenosa i pokrovitelja, kada je to primjenjivo (član 109 stav 3);

103) kao društvo prenosilac, blagovremeno, prije nego što društvo primalac podnese zahtjev za izdavanje dozvole iz člana 109 stav 1 ovog zakona, ne obavijesti članove zatvorenog fonda i korisnike penzione štednje čiji su penzionirani programi i/ili imovina predmet prenosa, o uslovima, radnjama i okolnostima prenosa, kako bi članovi mogli procijeniti posljedice koje će prenos imati na njihovu imovinu (član 109 stav 4);

104) izjavu iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne revidira nakon svake značajne promjene u politici ulaganja, a najmanje svake tri godine (član 114 stav 2);

105) izjavu iz člana 114 stav 1 ovog zakona ne objavi na svojoj internet stranici ili na drugi primjeren način, a putem kojeg je ista dostupna svim članovima i potencijalnim članovima zatvorenog fonda (član 114 stav 3);

106) ne sastavi izvještaj o penzionim primanjima koji sadrži ključne informacije za svakog člana zatvorenog fonda (član 115 stav 1);

107) redovno ne ažurira izvještaj iz člana 115 stav 1 ovog zakona, a najmanje jednom u godinu dana (član 115 stav 3);

108) izvještaj iz člana 115 stav 1 ovog zakona besplatno jedanput godišnje ne učini dostupnim članu zatvorenog fonda elektronskim putem, što uključuje dostupnost na trajnom mediju ili putem internet stranice, a na zahtjev člana i u papirnom obliku (član 115 stav 4);

109) kod upravljanja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, kako bi obezbijedilo izvršavanje preuzetih obaveza u skladu sa penzionim programom, ne obezbijedi da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima u svakom trenutku raspolaže odgovarajućim nivoom sredstava (tehničkih rezervi) koje odgovaraju visini preuzetih finansijskih obaveza proizašlih iz postojećih ugovora o članstvu (član 116 stav 1 tačka 1);

110) kod upravljanja zatvorenim fondom sa definisanim primanjima, kako bi obezbijedilo izvršavanje preuzetih obaveza u skladu sa penzionim programom, ne obezbijedi da za zatvoreni fond sa definisanim primanjima u svakom trenutku ima dovoljnu i odgovarajuću imovinu za pokriće tehničkih rezervi iz člana 116 stav 1 tačka 1 ovog zakona pri čemu u obzir treba uzeti sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja (član 116 stav 1 tačka 2);

111) tehničke rezerve zatvorenog fonda sa definisanim primanjima ne obračunava svake godine (član 117 stav 1);

112) ne obezbijedi da u svakom trenutku raspolaže dovoljnom i odgovarajućom imovinom za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na sve zatvorene fondove sa definisanim primanjima kojima upravlja (član 118 stav 1);

113) u obavljanju prekogranične djelatnosti, u svakom trenutku nema dovoljan iznos imovine za pokriće tehničkih rezervi s obzirom na penzione programe kojim upravlja (član 119 stav 4);

114) imovinu zatvorenog penzionog fonda ne ulaže sa načelom razboritosti i sa pažnjom dobrog stručnjaka u skladu sa odredbama ovog zakona (član 123 stav 1);

- 115) u slučaju potencijalnog sukoba interesa ne obezbijedi da se imovina fonda ulaže isključivo u interesu članova fonda i korisnika penzione štednje (član 123 stav 3);
- 116) ne ulaže imovinu fonda na način koji garantuje sigurnost, kvalitet, likvidnost i profitabilnost cjelokupnog portfelja fonda (član 123 stav 5);
- 117) finansijske izvedenice ne vrednuje razumno, uzimajući u obzir osnovnu imovinu, i ne izbjegava prekomjernu izloženost riziku druge ugovorne strane kod transakcija sa finansijskim izvedenicama (član 123 stav 8);
- 118) daje zajam ili jemstvo iz imovine zatvorenog fonda bilo kom pravnom ili fizičkom licu (član 123 stav 12).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - društvo za upravljanje penzionim fondom novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Član 147

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice - depozitar ako:
- 1) u odnosu na fond obavlja druge poslove koji mogu dovesti do sukoba interesa između društva za upravljanje, dobrovoljnog penzionog fonda, članova fonda, korisnika penzione štednje i samog depozitara, ako nije funkcionalno i hijerarhijski razdvojio obavljanje poslova depozitara od ostalih poslova čije bi obavljanje moglo dovesti do sukoba interesa i ako potencijalne sukobe interesa primjereno ne prepoznaje, njima ne upravlja, ne prati i ne objavljuje članovima fonda, korisnicima penzione štednje kao i izvršnom direktoru ili odboru direktora društva za upravljanje (član 72 stav 7);
 - 2) posjeduje akcije društva za upravljanje sa kojim je zaključio ugovor (član 72 stav 8);
 - 3) u slučaju raskida ugovora, svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje dobrovoljnog penzionog fonda ne preda novom depozitaru, u roku od 15 dana od dana kada Komisija da saglasnost društvu za upravljanje na zaključeni ugovor sa drugim depozitarom (član 74 stav 5);
 - 4) društvu za upravljanje, za svaki fond za koji obavlja poslove depozitara, redovno ne dostavlja potpun i sveobuhvatan popis imovine fonda ili na odgovarajući način ne omogući društvu za upravljanje trajan uvid u pozicije fonda koja se nalazi kod depozitara (član 77 stav 3);
 - 5) ne izvještava društvo za upravljanje o korporativnim akcijama vezanim za imovinu fonda koja mu je povjerena na čuvanje i ne izvršava njegove naloge koji iz toga proizlaze (član 77 stav 4);
 - 6) ne obavijesti Komisiju o datom nalogu društva za upravljanje za koji smatra da nije u skladu sa zakonom, pravilima Komisije i Pravilima o upravljanju dobrovoljnim penzionim fondom (član 80 stav 1);
 - 7) na zahtjev Komisije ne dostavi informacije o svim pitanjima važnim za obavljanje nadzora nad obavljanjem poslova depozitara za fondove (član 80 stav 2);

- 8) pri izvršavanju svojih dužnosti i obaveza propisanih ovim zakonom ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona utvrdi nepravilnosti i/ili nezakovitosti koje predstavljaju kršenje obaveza društva za upravljanje određenih ovim zakonom, propisima donešenim na osnovu ovog zakona, pravilima ili informativnim prospektom fonda, a bez odlaganja ne upozori društvo za upravljanje i zatraži pojašnjenje tih okolnosti (član 80 stav 3);
- 9) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju da društvo za upravljanje, nakon upozorenja iz člana 80 stav 3 ovog zakona, nastavlja sa kršenjem svojih obaveza (član 80 stav 4).
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - depozitaru novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Usklađivanja poslovanja društava za upravljanje i dobrovoljnih penzionih fondova

Član 151

- (1) Društva za upravljanje koja upravljaju dobrovoljnim penzionim fondovima u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18) dužna su da usklade svoja akta i poslovanje, odnosno poslovanje dobrovoljnih penzionih fondova kojim upravljaju i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole u skladu sa ovim zakonom i u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Komisija će o zahtjevima iz stava 1 ovog člana odlučiti u roku od šest mjeseci od dana prijema urednog zahtjeva.

Nastavak poslovanja kastodija

Član 152

- (1) Lica koja do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljaju poslove kastodija za postojeće fondove u skladu sa Zakonom o dobrovoljnim penzionim fondovima ("Službeni list RCG", br. 78/06 i 14/07 i "Službeni list CG", br. 73/10 i 13/18), dužna su da usklade svoja akta i poslovanje i podnesu zahtjev Komisiji za dobijanje dozvole za depozitara u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima Komisije u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Komisija će o zahtjevima iz stava 1 ovog člana odlučiti u roku od tri mjeseca od dana prijema urednog zahtjeva.

Odložena primjena

Član 154

Odredbe člana 23 st. 3 i 4, člana 27 stav 7, člana 44 stav 2, člana 50 stav 3 tačka 7, člana 56, člana 72 stav 3 tač. 2 i 3 i stav 12, člana 101, člana 102 stav 2, čl. 103 do 115, člana 119 st. 4 i 5, člana 129 stav 3, člana 130, člana 133, člana 137, člana 139, člana 140 stav 2 i člana 144 stav 3 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.